

Sos.-dem. Puolueen Maaseutuvaltuuskunnan
toimintakertomus vuodelta 1971

1. Maaseutuvaltuuskunta

Maaseutuvaltuuskuntaan on kuulunut puolueen alaisten piirijärjestöjen valitsemina 27 varsinaista ja 27 varajäsentä. Ruotsalaisella Työväenliitolla, Sos.-dem. Naisten Keskusliitolla ja Sos.-dem. Nuorison Keskusliitolla on lisäksi ollut maaseutuvaltuuskunnassa jokaisella yksi jäsen.

Maaseutuvaltuuskunnan puheenjohtajana on edelleen toiminut Onni Oksanen Lopelta.

Maaseutuvaltuuskunnan varsinainen vuosikokous pidettiin toukokuun 15 ja 16 päivänä 1971 Tampereella.

Kokouksessa käsiteltiin ohjesäännössä määrättyjen vuosikokousasioiden lisäksi maa- ja metsätalouspoliittisia kysymyksiä. Alustajina kokouksessa olivat ylijohtaja Hannes Tiainen maatilahallituksesta ja SDP:n metsätalouspoliittisen jaoston puheenjohtaja, metsänhoitaja Lasse Hellman. Poliittisen tilannekatsauksen kokouksessa esitti SDP:n eduskuntaryhmän puheenjohtaja, kansanedustaja Esko Niskanen.

Kokouksen antamassa julkilausumassa todettiin, että vaikeiden maatalouden ylituotantopulmien ratkaisemiseksi on maatalouden valtakunnallista ja alueellista suunnittelua kehitettävä terveempään suuntaan ja että ratkaisuja suoritettaessa on turvattava pienviljelijäin edut sekä toimeentulomahdollisuus. Metsätalouden alalla on saatava aikaan pitkän tähtäyksen suunnitelma kokonaisvaltaisen metsätalous- ja metsäteollisuuspoliittikan kehittämiseksi.

Julkilausumassa edellytettiin myös hallituksen esityksen antamista manttaalikuntalaitoksen lopettamiseksi sekä maataloudenharjoittajien kysymyksen selvittämistä ja toteuttamista. Maaseutuvaltuuskunnan mielestä tulisi myös kaikkien maatalouden neuvontajärjestöjen noudattaa tehtyä sopimusta niiden erillistoiminnan lopettamiseksi ja että maatalouden piirissä toimivat valtionapua nauttivat erikoisjärjestöt tulisi yhdistää keskitetyn johdon ja ohjauksen alaiseksi.

Julkilausuman lisäksi hyväksyttiin myös lausuma, jossa puolueen päättäviä elimiä kehoitettiin toimimaan kehitysalueiden kehityspisteiden kehittämiseksi niin, että näillä alueilla asuvien pienviljelijöiden, teollisuustyöväestön ja yrittäjien toimeentulomahdollisuuksia parannetaan.

2. Maaseututoimikunta

Tampereella pidetyssä vuosikokouksessa valittiin maaseutuvaltuuskunnan puheenjohtajaksi Onni Oksanen, joka ohjesäännön mukaan toimii myös maaseututoimikunnan puheenjohtajana. Puheenjohtajan lisäksi valittiin maaseututoimikunnan jäseniksi seuraavat henkilöt ja heille henkilökohtaiset varajäsenet (varajäsenet sulkeissa): Leo Happonen Kymen piiristä, (Eino Tiilikainen Kuopion piiristä), Taito Vallenius Keski-Suomen piiristä (Olavi Nieminen Satakunnan piiristä), Waltter Kuusela Uudenmaan piiristä (Jarl Nordman Ruotsalaisesta Työväenliitosta), Aulis Leino Turun eteläisestä piiristä (Matti Lepistö Vaasan piiristä), Paavo Rautiainen Oulun piiristä (Olavi Kallio Lapin piiristä), Pentti Suomalainen Mikkelin piiristä (Väinö H. Nevalainen Pohjois-Karjalan piiristä) ja Esko Marttila Etelä-Hämeen piiristä (Kauno Vuorenpää Pohjois-Hämeen piiristä).

Maaseututoimikunnan varapuheenjohtajana on toiminut Leo Happonen. Puheenjohtajan lisäksi ovat työvaliokunnan muoobstaneet Leo Happonen, Waltter Kuusela, Esko Marttila ja puoluetolimikunnan nimeämä sihteeri Antti Halme. Toimikauden aikana kuolleen Esko Marttilan jälkeen valittiin työvaliokunnan jäseneksi Aulis Leino.

Puoluetolimikunnan edustajana maaseututoimikunnassa on ollut kansanedustaja Valde Nevalainen.

3. Muu toiminta

Vuosikokouksessa valittu maaseututoimikunta on kokoontunut kertomuskauden aikana 3 kertaa ja työvaliokunta 4 kertaa kertomuksen allekirjoituspäivään mennessä.

Kokouksista on laadittu pöytäkirjoihin 50 pykälää. Keskeisimmät asiat ovat olleet luopumiseläkejärjestelmäkomiteassa olleille sos.-dem. jäsenille (Pekka Morri ja Antti Halme) ohjeitten antaminen komiteatyössä, eduskunnan hajoittamisen jälkeen vaalitoimintaan osallistuminen ja mielipiteitten julkituominen hallituskysymyksen yhteydessä.

Maaseututoimikunta antoi joulukuussa pitämässään kokouksessa julkilausuman, jossa määriteltiin kantaa maatalouspoliittisiin kysymyksiin ja edessä olleisiin eduskuntavaaleihin. (Julkilausuma liitteenä)

Maaseututoimikunnan sihteerin välityksellä on eduskuntaryhmän tietoon saatettu maaseututoimikunnassa ja sen työvaliokunnassa käsiteltyjä asioita.

Liite

T ä s t ä o n k y s y m y s

Tammivaaleissa on kysymys suunnan muutoksesta. Tammivaalit koskettavat erityisesti palkanansaitsijoita, eläkeläisiä ja viljelijäväestöä.

Tammivaaleihin johtanut maatalouspolitiikka on nyt muutettava ja tehtävä tulevaisuudessa oikeutta tulonjaossa kaikille kansalaispiireille.

Tämä on SDP:n tavoite.

VEROTUS OIKAISTAVA

Tarpeeton manttaaliverotus on lopetettava.

Maatilatalouden verotuksessa koneiden, kaluston ja laitteiden poisto-oikeutta on supistettava.

Maatilatalouden tappiota ei enää tulevaisuudessa saa vähentää metsätalouden tulosta.

TULONJAKO OIKAISTAVA

Maatalouden harjoittajien keskuudessa on sisäistä ja alueellista tulonjakoa oikaistava pienempien tilojen omistajien ja syrjäseudulla asuvien hyväksi.

TUOTANTO TASAPAINOITETTAVA

Peltopinta-alan poistumista tuotannosta on edelleen jatkettava. Poistuvan peltopinta-alan siirtymistä lähinnä puuntuotantoon on edistettävä.

Palkanansaitsijoita, varsinaista viljelijäväestöä ja koko maan talouselämää rasittavat vientitukimäärärahat on siirrettävä niiden todellisten aiheuttajien, teollista maataloustuotantoa harjoittavien ja harastelijaviljelijöiden sekä suurempien tilojen omistajien maksettavaksi.

VANHUSTEN ELINEHDOT TURVATTAVA

Ikääntyneen viljelijäväestön vanhuuden päivien toimeentulo on turvattava vapaaehtoisuuteen perustuvalla tehokkaalla luopumiseläkejärjestelmällä.

TIETOUTTA LISÄTTÄVÄ

Maatalouden taloudellinen ja tuotantopoliittinen tutkimus on saatettava nykyajan vaatimusten tasolle.

Maatalousammatin harjoittajien koulutustasoa on parannettava.

Neuvonta on kokonaan keskitettävä ja saatettava ilmaiseksi sekä neuvonnassa lisättävä taloudellisen ja yhteiskunnallisen neuvonnan osuutta.

TYÖ JÄRKEISTETTÄVÄ

Maatalouden ulkoista ja sisäistä järkeistämistä (rationalisointia) on jatkettava.

Viljelijäväestön keskuudessa tulee heidän omilla toimenpiteillään lisätä tilojen välistä yhteistoimintaa paremman taloudellisen tuloksen saavuttamiseksi ja kohtuuhintaisten elintarvikkeiden tuottamiseksi.

AMMATIN ARVOSTUSTA NOSTETTAVA

SDP toimii määrätietoisesti epäkohtien poistamiseksi viljelijäväestön elinehtojen tieltä. Määrätietoisen toiminnan tuloksena umpikujaan ajautunut maatalouspolitiikan suunta muuttuu viljelijäväestöä, palkan- ansaitsijoita ja eläkeläisiä tyydyttäväksi.

SDP:n määrätietoisen toiminnan ansiosta viljelijäväestön ammatin arvostus tulee nousemaan muitten työtä tekevien kansalaisten ammattien rinnalle.

SDP toimii määrätietoisesti eri kansalaispiirien välisen sovun aikaansaamiseksi ja oikeudenmukaisen tulonjaon toteuttamiseksi.

OIKEUTTA TULONJAKOON - SOSIALIDEMOKRATIAN VOIMALLA!

SDP:n maaseututoimikunta

K e r t o m u s

Sos.-dem. Naisten Keskusliiton toiminnasta
vuodelta 1971Yleistä

Sos.-dem. Naisten Keskusliiton toiminnassa tärkeimpiä tapahtumia viime vuonna olivat kansainvälinen seminaari kotimaisille osanottajille, Sosialistisen Internationaalin Naisten Neuvoston seminaari, koko maan käsittävät kunnallispäivät, valmistautuminen kunnallisvaaleihin, eduskuntavaaleihin ja liiton edustajakokoukseen. Edellä mainittujen tapahtumien lisäksi pyrittiin kiinnittämään huomiota opintotoimintaan perusjärjestöissä ja järjestöorganisaation laajentamiseen.

Vuoden alussa pidettiin kansainvälisiä asioita käsittelevä seminaari Sos.-dem. Raittiusliiton Liittokodissa. Seminaariin lähettivät kaikki naispiirijärjestöt edustajansa. Siellä käsiteltiin seuraavia aiheita: Sosialistisen Internationaalin ajankohtaiset tavoitteet kansainvälisessä politiikassa, Euroopan turvallisuus ja taloudellinen yhdentyminen, YK ja sen alajärjestöt, Pohjoismaiden Neuvoston toimintalinjat ja sosialidemokraattisten naisten pohjoismainen yhteistoiminta.

Kansainvälisen politiikan seminaareja pidettiin piirijärjestöjen toimesta kertomusvuoden syyskaudella. Näissä seminaareissa käsiteltiin Suomen asemaa Euroopan politiikassa, kansainvälistä ay-liikettä ja omassa järjestökentässämme suoritettua organisaatiotutkimusta. Liiton toimesta laadittiin näihin tilaisuuksiin ns. runko-ohjelma ja hankittiin luennoitsijoita.

Talven kuluessa työskenneltiin tiiviisti Sosialistisen Internationaalin Naisten Neuvoston (ICS DW) seminaarin valmistelutehtävissä, joista keskusliitto oli vastuussa. Tämä seminaari pidettiin Helsingissä toukokuun 22-24 päivänä. Pääaiheena oli "Naisten rooli sosialidemokraattisissa puolueissa". Osanottajia saapui 15 eri maasta, Suomi mukaan luetuna. Ulkolaisia osanottajia oli seminaarissa 33, keskusliiton edustajia 3 ja liiton jäsenistä tarkkailijoina n. 50. Pääluennoitsijoina olivat Alva Myrdal ja Helga Timm. Heidän luentoja ja keskustelujen sekä ryhmätöiden yhteenvetona seminaarin osanottajat päättivät esittää mm. Internationaalin konferenssin neuvostolle, että se päätöksellään velvoittaisi Sosialistisen Internationaalin toimiston ottamaan seminaarissa käsitellyn aiheen seuraavan kongressin käsiteltäväksi.

Keskusliiton järjestämät kunnallispäivät pidettiin Helsingissä marraskuun 20-21 päivänä. Näillä päivillä pidettiin luentoja seuraavista kysymyksistä: yhdyskuntasuunnittelu, maa-, kaavoitus- ja tonttipolitiikka sekä kansanterveyslaki ja kunnalliset sosiaalipalvelut. Kunnallis-

päiville saapui yli 500 osanottajaa eri puolilta maamme.

Kunnallisvaalityön suunnitteluun on liiton sihteeri osallistunut puolueen nimeämässä vaalityötoimikunnassa. Vaalivalmisteluja ovat piiri- ja perusjärjestöt toteuttaneet puolue toimiston ja puoluepiirijärjestöjen antamien ohjeiden mukaisesti.

Eduskunnan hajoittaminen ja sen seurauksena yllätyksellisesti eteen tulleet eduskuntavaalit merkitsivät vuoden loppupuolella kiireisiä tehtäviä. Sosialidemokraattisia naisia asetettiin ehdokkaiksi saman verran kuin v. 1970 eduskuntavaaleissa. Naisehdokkaiden prosentuaalinen osuus puolueemme ehdokkaista oli 18.

Keskusliiton edustajakokousvalmistelut aloitettiin jo viime keväänä. Liittotoimikunnan esityksenä päätettiin valmistella kokouksen käsiteltäväksi aihe: Tasa-arvoon poliittisen ja taloudellisen vallan käytössä.

Järjestöorganisaation kehittäminen ja laajentaminen ovat olleet jatkuvasti esillä. Työvoimapulasta huolimatta tapahtui jonkin verran edistymistä niin jäsenmäärässä kuin myöskin perusjärjestöjen lukumäärässä. Vuoden lopussa oli naisjaostoja ja -yhdistyksiä toiminnassa 401. Lisäystä oli edelliseen vuoteen verrattuna 25.

Eduskunnassa ja kunnallisvaltuustoissa on keskusliiton jäsenistöön kuuluvien edustajien kautta jätetty aloitteita lukuisista sellaisista kysymyksistä, joita on käsitelty kokouksissa, seminaareissa, kunnallispäivillä jne. Liittotoimikunta esitti myös valtioneuvostolle, että vuoden 1972 valtion tulo- ja menoarvioon varattaisiin määräraha tasa-arvoa edistävän laitoksen aikaansaamiseksi.

Liittoneuvosto

Liittoneuvostoon ovat kuuluneet seuraavat jäsenet, sulkeissa varajäsenet:

Helsingin piiri: Eila Vuokko (Maija-Liisa Larros), Et.-Hämeen piiri: Kerttu Rantanen (Helmi Lappalainen, kuollut v. 1971), Pohj.-Hämeen piiri: Liisa Oksanen (Linnea Kyrönpalo), Joensuun piiri: Ellen Sykkö (Mirjam Puruskainen), Kajaanin piiri: Hilikka Lumikari (Lahja Meriläinen), Keski-Suomen piiri: Aune Salama (Ellen Lehtonen), Kuopion piiri: Edit Terästö (Salli Nurmi), Kymen piiri: Kaija Lahti (Aili Väre), Lapin piiri: Taimi Lainas (Kaarina Murto), Mikkelin piiri: Maire Haapasalo (Irja Oranen), Oulun piiri: Tyyne Törmälä (Laila Heiskanen), Saimaan piiri: Kerttu Piispa (Vieno Suikki), Satakunnan piiri: Pirkko Valtonen (Irja Terho), Turun piiri: Salme Koikkalainen (Ritva Grönlund), Uudenmaan piiri: Laura Suominen (Margit Loiske), Vaasan piiri: Seidi Kuusisto (Sylvia Sillanpää).

Liittoneuvoston lisäjäsenet

Pohj.-Hämeen piiri: Anni Flinck (Hilkka Stenberg), Kajaanin piiri: Rauha Lind (Rauha Oja), Keski-Suomen piiri: Eeva Saastamoinen (Anni Ahonen), Kuopion piiri: Edla Heiskanen (Anni Kainulainen), Kymen piiri: Sirkka-Liisa Oksanen (Katri Lindfors), Mikkelin piiri: Elbe Kuusela (Anni Karttunen), Oulun piiri: Anna Ojakangas (Annikki Pajari), Turun piiri: Vappu Kajala (Irja Niinivirta), Uudenmaan piiri: Hanni Koljonen (Terttu Seitovirta), Vaasan piiri: Elvi Aro (Ulla-Riitta Lönnblad).

Liittoneuvosto piti kaksi kokousta, joista varsinainen vuosikokous pidettiin huhtikuussa ja lokakuussa syyskokous. Vuosikokouksessa käsiteltiin toimintakertomus vuodelta 1970, liiton ja puolueen toimintasuunnitelmat sekä sen hetkinen poliittinen tilanne. Syyskokouksessa tarkastettiin poliittisia tapahtumia, käsiteltiin ja hyväksyttiin lähiajan toimintasuunnitelma ja kuultiin selostus lasten päivähoidon järjestämisestä käsittelevän komitean työstä ja kannanotoista.

Liittotoimikunta

Keskusliiton liittotoimikunta on kokoontunut kertomusvuoden aikana 6 kertaa, joista on pöytäkirjaan merkitty 67 pykälää. Liittotoimikunnan jäsenet osallistuivat kokouksiin seuraavasti: Sylvi Siltanen 6, Tyyne Paasivuori 6, Meeri Kalavainen 6, Sinikka Luja-Vepsä 4, Margit Eskman 4, Lyyli Aalto 4, Helvi Saarinen 4, Pirkko Meriluoto 4, Martta Ristimäki 1 ja Taimi Rinne-Virolainen 6 kertaa. Liittoneuvoston puheenjohtaja Edit Terästö on ollut myös kokouksissa mukana.

Liiton puheenjohtajana on toiminut Sylvi Siltanen, varapuheenjohtajana Tyyne Paasivuori ja sihteerinä Taimi Rinne-Virolainen.

Työvaliokuntaan on kuulunut puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja sihteerin lisäksi Meeri Kalavainen.

Työvaliokunta on kokoontunut liittotoimikunnan kokousten välillä aina tarpeen niin vaatiessa.

Liittotoimikunnan alaiset jaostot:

Kansainvälinen jaosto:

Sylvi Siltanen, Helvi Saarinen, Sirkka Vuorela ja Liisa Vasama. Puheenjohtajana on toiminut Sylvi Siltanen.

Sosiaali- jaosto

Alli Lahtinen, Svea Degerman, Sirkka Frilander ja Anni Flinck. Puheenjohtajana Alli Lahtinen.

Kunnallisasiainjaosto

Eila Vuokko, Edit Terästö, Katri Lindfors ja Inkeri Airola. Puheenjohtajana Eila Vuokko.

Opinto- ja kulttuurijaosto

Anni Vallanti, Aune Salama, Hanni Koljonen ja Leena Simonen. Puheenjohtajana Anni Vallanti.

Vero- ja talouspoliittinen jaosto

Margit Eskman, Helvi Heinonen, Leena Paasivuori ja Eila Olkkonen. Puheenjohtajana Margit Eskman.

Liiton sihteeri on osallistunut kaikkien jaostojen työhön.

Työryhmät

Seuraavat työryhmät nimettiin valmistelemaan liittotoimikunnan esityksiä v. 1972 pidettävälle edustajakokoukselle:

Yleispoliittinen työryhmä

Raili Ruusala, Sinikka Luja-Vepsä, Hanni Koljonen ja Pirkko Peltonen.

Työmarkkinapoliittinen työryhmä

Leena Simonen, Svea Degerman, Kaarina Kari, Eila Hakala ja Anja Simonen.

Kuluttajapoliittinen työryhmä

Hulja Böhling, Tyyne Paasivuori, Liisa-Maija Piila, Raakel Turtiainen ja Sinikka Salonen.

Kaikissa työryhmissä toimi puheenjohtajana ensin mainittu henkilö. Liiton sihteeri on osallistunut kaikkien työryhmien työskentelyyn.

Liiton toimisto ja toimihenkilöt

Liiton toimisto on ollut edelleen puoluetoimiston yhteydessä, Paasivuorenkatu 3, huoneistossa n:o 17. Kassa ja kirjanpitoon kuuluvat asiat on hoidettu puoluetoimistossa. Liiton erilaisia postilähetyksiä lähetettiin 3.985 kpl. Kiertokirjeitä perus- ja piirijärjestöille 8 kertaa.

Keskusliiton palveluksessa ovat olleet seuraavat henkilöt: Taimi Rinne-Virolainen sihteerinä, Ulla Suhonen järjestösihteerinä, toimitsijoina Enni Sokka, Sirkka-Liisa Hakala 15.4. saakka ja 1.5. alkaen Mirja Laakso. Toimistonhoitajan tehtävissä on ollut Helga Niemi.

Toimitsijat ovat olleet matkoilla seuraavasti: Enni Sokka 73, Sirkka-Liisa Hakala 63, Mirja Laakso 33, Taimi Rinne-Virolainen 12 ja Ulla Suhonen 4 päivää. Matkapäiviksi on laskettu päivärahaan oikeuttavat matkat. Muut tilapäiskäynnit, kuten esim. kurssit ja lähipaikkakuntien tilaisuuDET eivät sisälly edellä oleviin lukuihin.

Kansainväliset yhteydet

Pohjoismainen yhteistyö on tapahtunut lähinnä yhteistyötoimikunnan päätösten mukaisesti. Yhteistyötoimikuntaan ovat kuuluneet Sylvi Siltanen ja Helvi Saarinen. Huhtikuun 16 päivänä pidettyyn yhteistyötoimikunnan kokoukseen, joka pidettiin Kööpenhaminassa, osallistuivat Sylvi Siltanen ja Helvi Saarinen. Internationaalin Naisten Neuvoston työvaliokuntaan on vakinaisena edustajana kuulunut Helvi Saarinen ja varaedustajana Sylvi Siltanen. Työvaliokunnan kokous pidettiin 17-18.4., johon osallistui Helvi Saarinen. Toinen kokous oli Helsingissä 22.5., johon osallistui kumpainenkin työvaliokuntaan kuuluvista edustajistamme.

Pohjoismainen opintoviikko pidettiin elokuussa Tanskassa, johon osallistuivat keskusliiton edustajina Mirja Laakso, Eila Ruuttu ja Raina Arni-maa. Viikon aiheena oli huumausaineongelmat.

Sosialistisen Internationaalin Naisten Neuvoston seminaariin nimettiin liiton täysivaltaisiksi edustajiksi Sylvi Siltanen, Helvi Saarinen ja Sinikka Luja-Vepsä. Liiton koko henkilökunta oli mukana seminaarissa lähinnä käytännön tehtävissä.

Norjan Työväenpuolueen naissihteeristön kongressissa edustivat keskusliittoa 22-23.3. Sylvi Siltanen ja Helvi Saarinen. Itämeren viikko pidettiin Rostockissa ajalla 11.7.-17.7. Matkalla olivat Helvi Saarinen, Salme Koikkalainen ja Salli Ruokonen. Neuvostoliiton Naisten Neuvoston järjestämään seminaariin syyskuussa osallistuivat Sylvi Siltanen ja Helvi Saarinen. Seminaariin oli kutsuttu naisjärjestöjen edustajia eri mais-ta. Käsiteltävänä oli teema "Nainen yhteiskunnassa ja perheessä sekä rauha ja turvallisuus Euroopassa".

Kun puolueeneuvosto päätti perustaa kansainvälisen solidaarisuusra-haston, on myös keskusliiton perusjärjestöissä pyritty toteuttamaan ra-haston antamia tehtäviä. Viime vuonna myytiin solidaarisuusmerkkejä. Mm. kansainvälisen naistenpäivän vieton aikana keskityttiin em. merkin myyn-tiin.

Vasemmistolaisten naisjärjestöjen yhteisenä vieraana kävi kevättal-vella kaksi vietnamilaista naisten komitean edustajaa. Syyspuolella vie-raili kaksi DDR:n naisten komitean edustajaa.

Yhteistoiminta eri järjestöjen kanssa

Keskusliitto on ollut yhteistoiminnassa seuraavien järjestöjen kans-sa: Työväen Sivistysliiton, Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliiton, Nuorten Kotkain Keskusliiton, Sos.-dem. Raittiusliiton, SAK:n naisjaos-ton, TUK:n naistoimikunnan, Kuntoliikunnan Keskusliiton, Kansan Sivistys-rahaston, Lomaliiton, Äitien Lomahuollon, Ensi Kotien Liiton, Koteja Van-huksille r.y:n, Väestöliiton, Kuluttajat r.y:n, Kotien Puolesta Keskus-

liiton ja Lasten ja Nuorten Puolesta r.y:n kanssa. Kahden viimeksi mainitun järjestön käytännöllisiä asioita ovat hoitaneet keskusliiton työntekijät.

Opintotoiminta

Perus- ja piirijärjestöjen kurssitoiminnan lisäksi ovat keskusliiton jäsenet osallistuneet puolueen ja Sivistysliiton järjestämille kursseille. Lukuunottamatta tämän kertomuksen alussa mainittua kansainvälistä seminaaria ei liitto ole järjestänyt erillisiä kursseja, mikä johtuu siitä, että on ollut taloudellisempaa hoitaa kurssitoiminta yhteisesti puolueen suunnitelmien mukaisesti. Keskusliiton taholta on sihteeri osallistunut toimikuntaan, jonka tehtävänä oli Voionmaan Opiston lisärakennuksen suunnitteluun ja rakentamiseen liittyviä tehtäviä. Lisärakennus valmistui viime syksynä. Rakennusta käytetään työväenliikkeen järjestöjen kurssikeskuksena.

Opintokerho- ja harrastekerhotoimintaa on perusjärjestöissä pidetty yllä mahdollisuuksien mukaan. Valtion apuun oikeuttavien kerhojen lukumäärä laski huomattavasti, johon on ehkä vaikuttanut osaltaan se, että "Politiikan peruskoulua" opiskeltiin monissa perusjärjestöissä yhdessä puolueosaston perustamassa kerhossa eikä näin ollen naisjaostot muodostaneet erillisiä kerhojaan. Valtionapua saaneita kerhoja oli vuoden lopussa Sivistysliiton tilastojen mukaan 96. Uusia kerhoja ilmoitettiin Sivistysliittoon vuoden vaihteessa 162.

Kerhoissa opiskeltavien aiheiden piiri on entistä paremmin yhteiskunnallistunut. Politiikan peruskoulu oli opiskeltavista aiheista ensimmäisellä tilalla. Toisena Nainen ja yhteiskunta ja kolmantena Kunnallispolitiikan peruskoulu.

Lopuksi

Keskusliiton toiminnassa on tapahtunut eteenpäin menoa, koska jäsenmäärä ja myös toimivien perusjärjestöjen lukumäärä on lisääntynyt. Organisaation laajentuminen olisi luonnollisesti ollut voimakkaampaa, jos naispiirijärjestöjen taloudellinen asema olisi parempi ja saataisiin palkatuksi toimitsijavoimia. Tässä suhteessa tilanne ei ole muuttunut. Täysipalkkaisia toimitsijoita ei ole yhdessäkään naispiirijärjestössä ja osapalkattujakin työntekijöitä on vain kahdessa piirissä. Keskusliitossa on kaksi toimitsijaa, joiden pääasiallisin tehtävä on käydä perusjärjestöissä. Kun alueena on koko maa, ei myöskään liiton taholta ole voitu antaa piireille tyydyttäviä tuloksia tuottavaa työvoima-apua. Mielenkiinnon herättäminen yhteiskunnallista ja poliittista toimintaa kohtaan epäpoliit-

tisten naisten keskuudessa edistyy hitaasti valistustyöhön tarvittavien voimien puutteen takia.

Järjestöorganisaatiomme kirjavuutta ei ole saatu korjatuksi. Viime edustajakokouksen päätös edellytti kaikkien naispiirijärjestöjen rekisteröimistä, mutta sitä ei ole toteutettu lähinnä sen takia, että piirijärjestöt eivät ole sitä vielä halunneet.

Seminaareissa ja kursseilla on kansainvälisyys ollut keskeisenä teemana, opintotoiminnassa yleensä yhteiskunnallisuus. Nämä seikat viittaavat siihen, että poliittinen aktiivisuus jäsenistömme keskuudessa on lisääntymässä. Viimeksi mainitusta kehityssuunnasta on osoituksena myös se, että kaikissa viime aikoina toimeenpannuissa vaaleissa ovat naisehdokkaat lisänneet kannatustaan. Naisehdokkaita on nimetty enemmän kuin muutamia vuosia sitten ja heidän luottamuksensa äänestäjien keskuudessa on kasvanut.

Sos.-dem. Naisten Keskusliiton
liittotoimikunta

KERTOMUS SOSIALIDEMOKRAATTISEN EDUSKUNTARYHMÄN

TOIMINNASTA VUONNA 1971

I. YLEISKATSAUS

Vuoden 1971 alkupuolella oli selvästi nähtävissä hallituspolitiikassa ja eduskuntatyössä jatkuvia vaikeutumisen merkkejä.

Vuoden alussa voimaan tullut kokonaisvaltainen talouspoliittinen ratkaisu, UKK-sopimus, ei tullut hyväksyttyä niin yleisesti kuin aikaisemmat kokonaisvaltaiset sopimukset parina edellisenä vuotena. Rauhattomuus varsinkin työmarkkinapolitiikassa johti kahteen huomattavaan laksoon, joiden kuluessa näkyi selvästi myös politisoitumisen merkit.

Tilanne vaikeutti hallituspolitiikkaa ja SKP:n sisäisestä rikkinäisyydestä johtuen hallitusyhteistyö sitten kariutui SKDL:n irtaantuttua hallituksesta. Muodolliseksi syyksi esitettiin eräät säännöstelystä vapautetut hinnat, joiden vaikutus elinkustannusindeksissä oli vain noin 0,2 %. Todelliseksi syyksi ainakin sosialidemokraattien keskuudessa katsottiin SKP:n vähemmistösiiven voimakas painostus enemmistöä kohtaan sekä edessä häämöittävät talouspoliittiset vaikeudet.

Kun samanaikaisesti käytiin myös hallituspolitiikkaan liittyviä neuvotteluja puoluesihteeritasolla, irtaantuminen luonnollisesti tapahtui myös näistä neuvotteluista SKDL:n osalta.

Hallituksen täydentäminen tapahtui sosialidemokraattien täyttäessä SKDL:ltä vapautuneet paikat, ja näin puolueemme otti koko vastuun vasemmiston osalta. Samoihin aikoihin valmiiksi tullut hallituspoliittinen julkilausuma antoi sosialidemokraateille määrätietoisia tavoitteita toiminnan jatkamiseksi yhteiskuntaelämän eri aloilla.

Talouspoliittiset vaikeudet alkoivat kuitenkin välittömästi keväen kynnyksellä lisääntyä. Kauppataaseen vajaus, joka jo edellisenä vuotena oli huolestuttava, kasvoi uhkaavasti vielä edelliseenkin vuoteen verrattuna.

Hallituksen toimesta yhteistyössä Suomen Pankin kanssa kehiteltiin suunnitelmia kulutuskysynnän rajoittamiseksi. Pitkällisten neuvottelujen jälkeen hallitus antoi esityksen liikevaihtoveron lisäverosta eli ns. pisteverosta, jonka tarkoituksena oli hillitä ulkomailta maahan tuotavien tavaroiden ostojen lykkäämistä myöhäisempään ajankohtaan. Samanaikaisesti annettiin esitys myös tuonnin tasausverosta, jonka tarkoituksena oli edesauttaa kotimaisen tuotannon kilpailukykyä ja lisätä vientimahdollisuuksia.

Sosialidemokraattisessa Eduskuntaryhmässä toimenpiteitten voimaansaattaminen herätti vastustusta. Kun samanaikaisesti saatiin lupauksia sosialidemokraateille myönteisten asioiden läpiviemiseksi lainsäädännössä, esityksiin loppujen lopuksi suostuttiin. Hallituksen esityksestä poiketen pistevero säädettiin olemaan voimassa vain vuoden 1971 loppuun.

Kun Suomen Pankki korotti korkotasoa, oli toimenpiteistä seurauksena varsin huomattavia hintojen korotuksia, joita UKK-sopimuksen mukaista kokonaisvaltaista ratkaisua tehtäessä ei otettu huomioon. Toimenpiteet johtivat eräillä teollisuuden aloilla myös työllisyyden heikentymiseen.

UKK-sopimuksen maatalousratkaisuun eivät maataloustuottajajärjestöt olleet tyytyväisiä. Näiden järjestöjen taholta pantiin keväällä alulle toimenpiteet, joiden tarkoituksena oli lisäetuuksien hankkiminen tälle etupiirille. Syksyllä eduskunnan kokoonnuttua tuli julkisuuteen ns. Torvelan toimikunnan mietintö. Tämä aiheutti maataloustuottajain jyrkät vaatimukset, joihin koko porvarillinen rintama yhtyi. Muodostui varsin outo tilanne SDP:n jouduttua vastakkain maataloustuottajajärjestöjen kanssa, vaikka neuvottelujen käyminen olisi kuulunut poliittiselle hallitukselle. Porvarillisenemmistöinen hallitus kuitenkin karttoi vastuuta ja tilanne lukkiintui poliittisesti johtaen lopulta eduskunnan hajottamiseen ja uusiin vaaleihin.

Huomattavimmiksi saavutuksiksi sosialidemokraattien eduskuntatyön tuloksena voidaan katsoa uuden työllisyyslain ja kansanterveyslain säätäminen.

Vuoden 1972 tulo- ja menoarvion käsittelyn yhteydessä päästiin vaikeassa poliittisessa tilanteessa kuitenkin sellaiseen yhteistyöhön valiokuntavaiheessa neuvottelujen jälkeen entisten hallituspuolueiden ja kokoomuksen eduskuntaryhmän kanssa, että tulo- ja menoarvio voitiin viedä eduskunnassa lopullisesti lävitse varsin vähäisin muutoksin. Suurinta erimielisyyttä aiheuttivat maatalousmäärärahat, joita yhä enemmän joudutaan käyttämään maataloustuotteiden ylituotannon markkinoimiseksi. Ennakkotietojen mukaan tilanne näyttää tässä suhteessa vielä pahenevan, ellei tuotantoa päästä rajoittamaan.

Sosialidemokraattinen Eduskuntaryhmä on kuluneen toimintakauden aikana kantanut varsin suurta vastuuta porvarienemmistöisessä eduskunnassa toimiessaan. Vastuunkantajan osa on uudella Sosialidemokraattisella Eduskuntaryhmällä myöskin tulevaisuudessa. Työllisyys-tilanne on jatkuvasti heikkenemässä alkavalle vuodelle lähdetessä ja kauppataase on edelleen voimakkaasti tuontivoittoinen. Vaikka valtiontalous edellisen vasemmistoenemmistöisen eduskunnan jäljeltä on vielä varsin vakaa, niin suoritettut uudistukset ja heikkenevä työllisyystilanne tulevat aiheuttamaan vakavia ongelmia tyydyttäviä talouspoliittisia ratkaisuja etsittäessä.

II. PERUSTUSLAKIVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 14.4.1971 hallituksen esityksen laiksi eräiden pitkäaikaisten sopimusten tarkistamisesta ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi.

Lain mukaan on mahdollisuus soveltaa indeksiehtoa mm. maanvuokrasopimukseen määrättyin rajoituksin. Jos maanvuokrasopimus on tehty yli 15 vuoden ajaksi, saadaan indeksiehtoa soveltaa 1 päivästä tammikuuta 1971 alkaen, kuitenkin vain puolta määrää vastaavana. Viiden vuoden kuluttua indeksiturva muuttuisi 100-prosenttiseksi. Ensimmäinen tarkistus voisi tapahtua kuitenkin vasta 31.3.1972 jälkeen kohdistuvan vuokranmaksun osalta.

Indeksisidonnaisuus palautettiin myös asuntotuotantolain osalta osakkeen lunastushintaa määrättäessä ja rakennuslain osalta katu- ja viemärikorvauksien indeksisidonnaisuuksista.

(He 8/1971 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 10/1971)

Eduskunta hyväksyi 9.11.71 hallituksen esityksen laeiksi valtiopäiväjärjestyksen ja eräiden muiden lakien muuttamisesta.

Koska hallituksen esityksessä tarkoitettua vaalioikeusikärajan alentamista 20 vuodesta 18 vuoteen sekä vaalioikeuden myöntämistä ulkomailla asuville Suomen kansalaisille ei ollut mahdollista käytännössä toteuttaa 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavien kansanedustajain vaalien osalta, eduskunta hyväksyi hallituksen esitykseen sisältyvistä lakiehdotuksista vain ehdotuksen laiksi valtiopäiväjärjestyksen muuttamisesta sekä ehdotuksen laiksi sotaväen rikoslain muuttamisesta. Näillä muutoksilla tehdään mahdolliseksi asevelvollisuuttaan vakinaisessa väessä suorittavan valitseminen kansanedustajaksi. Tähän ratkaisuun päätyessään eduskunta edellytti, että hallitus antaa toimitettavien vaalien jälkeen viipymättä eduskunnalle esityksen sellaisiksi muutoksiksi vaalilainsäädäntöön, joiden toteuttamista nyt hylätyillä lakiehdotuksilla on tarkoitettu.

(He 80/71 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 18/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen laiksi huoneenvuokrien sovittelusta Helsingin kaupungissa ja eräissä muissa kunnissa annetun lain muuttamisesta.

Muutoksella jatketaan huoneenvuokrien sovittelusta annetun lain voimassaoloaikaa vuoden 1972 loppuun. Perusteluissa viitataan ennen kaikkea siihen, että sovitteluasiain käsittely Helsingin kaupungissa ja sen lähikunnissa on muodostunut aikaa vieväksi ja hankalaksi.

(He n:o 181/71 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 21/71)

Eduskunta hyväksyi 2.12.71 hallituksen esityksen laiksi vaalien tuloksen vahvistamisen ajankohdasta 2 ja 3 päivänä tammikuuta 1972 toimitettavissa kansanedustajain vaaleissa. Hyväksytyn lain mukaan vaalipiirien keskusvaalilautakuntien on vahvistettava po. vaalien tulos kokouksessa, joka pidetään 22 päivänä tammikuuta 1971. Tällöin v. 1970 valittu eduskunta on toimivaltainen 21 päivään tammikuuta 1972 saakka ja voi näin ollen suorittaa loppuun vuoden 1972 tulo- ja menoarvion käsittelyn.

(He n:o 180/71 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 20/71)

Eduskunta hyväksyi 3.12.1971 hallituksen esityksen laiksi eduskunnan oikeusasiamiehen kansliasta. Hyväksytty laki liittyy eduskunnan oikeusasiamiestä koskevaan lainsäädäntöön 15 päivänä tammikuuta 1971 tehtyihin muutoksiin. Nämä uudelleen järjestelyt edellyttivät eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian henkilökunnan pallauksen perusteita koskevien säännösten muuttamista.

(He n:o 162/71 - Perustuslakivaliokunnan mietintö n:o 22/71)

III. LAKIVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 14.4.71 hallituksen esityksen laiksi rangaistusten täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Lain mukaan tärkeimmät muutokset koskevat vapausrangaistuksen täytäntöönpanon aloittamisen siirtämistä, rangaistusajan laskemista, vankien pääsemistä käymään rangaistuslaitoksen ulkopuolella ja työsiirtola-ajan lukemista vankilaan lähetetyn vangin rangaistusajaksi.

(He 95/70 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 2/71).

Eduskunta hyväksyi 14.4.71 hallituksen esityksen laiksi vaarallisten rikoksenuusijain eristämisestä annetun lain muuttamisesta.

Lain mukaan lievennettiin pakkolaitokseen määräämismenettelyä sekä tehtiin huomattavia muutoksia määräämisperusteisiin.

(He 176/70 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 3/70)

Eduskunta hyväksyi 28.5.71 hallituksen esityksen laiksi kihlakunnantuomarien palkkausjärjestelmää koskevien säännösten muuttamisesta.

Lain mukaan aloitetaan kihlakunnantuomarien siirtäminen kokonaispalkkausjärjestelmään niiden tuomiokuntien kohdalla, joissa kihlakunnantuomarin virka on avoinna tai tulee lähiaikoina avoimeksi. Lain säätäminen merkitsee myös periaatteellista ratkaisua siinä, että virkasivutulojärjestelmästä luovutaan vast'edes kaikissa alituomioistuimissa. Muutoksen tarkoituksena on myös oikeusturvan parantaminen.

(He 119/70 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 10/71)

Eduskunta hyväksyi 2.11.71 hallituksen esityksen laiksi erikoslain täydentämisestä ilma-aluksen kaappausta koskevilla säännöksillä. Hyväksytyn lain tarkoituksena on rikoslain täydentäminen ilma-aluksen kaappausta koskevilla säännöksillä niin, että Suomi voi liittyä Haagissa 16.12.1970 hyväksyttyyn ilma-aluksen laittoman haltuunoton ehkäisemistä koskevaan yleissopimukseen.

Rikoslakiin lisätty säännös sisältää rangaistusseuraamuksen ns. peruserikoksesta, eli ilma-aluksen kaappauksesta. Lievempää rangaistusasteikkoa voitaisiin käyttää, milloin teko ei ole ollut omiaan aiheuttamaan vakavaa vaaraa aluksen matkustajille ja miehistölle. Tällöin saattaisivat tulla kysymykseen esim. rikokset, jotka ovat tapahtuneet ilma-aluksen ollessa maassa.

Samassa yhteydessä laajennettiin Suomen rikosoikeuden soveltamisalaa siten, että ilma-aluksen kaappaukseen tai ilma-aluksen laittomaan haltuunottoon syyllistynyt ulkomaalainen voidaan tuomita Suomen lain mukaan tilloinkin, kun rikos ei ole tekopaikan lain mukaan rangaistava.

(He 71/71 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 17/71)

Eduskunta hyväksyi 16.11.71 hallituksen esityksen laiksi rangaistuen täytäntöönpanosta annetun asetuksen muuttamisesta.

Lain muutoksella useimmat harkinnanvaraiseen ehdonalaiseen vapauteen päästämistä koskevat asiat siirtyvät oikeusministeriöltä vankilan johtokunnan ratkaistaviksi. Evätessään vangilta pääsyn ehdonalaiseen vapauteen johtokunnan on aina alistettava asia oikeusministeriön ratkaistavaksi. Tällä tavoin taataan vangin oikeusturva ja estetään yhdenmukaisen käytännön vaarantuminen.

(He 109/71 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 18/71)

Eduskunta hyväksyi 16.11.71 hallituksen esityksen laiksi kadonneen henkilön julistamisesta kuolleeksi annetun lain muuttamisesta. Muutoksen tarkoituksena on kuolleeksi julistamismenettelyn yksinkertaistaminen vuoden 1918 kansalaissodan ja siihen liittyneiden tapahtumien yhteydessä kadonneiden henkilöiden osalta.

(He 115/71 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 19/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen laiksi asianosaisia ja eräiden asioiden käsittelyjärjestystä koskevien oikeudenkäymiskaaren säännösten muuttamisesta. Lainmuutos selventää ja parantaa määräyksiä siitä, milloin asianosaisen on oltava henkilökohtaisesti saapuvilla tuomioistuimessa asiaa käsiteltäessä. Asianosaisen poissaolo riita-asian ensikäsittelystä ei lainmuutoksen jälkeen enää ole rangaistava teko. Sen sijaan vastaajan poisjääminen rikosasiain ensikäsittelystä on edelleen rangaistava poissaolosakon muodossa.

Muutos tuo huomattavan parannuksen erityisesti rikosperusteisen, yksityisoikeudellisen vaatimuksen käsittelyjärjestykseen. Muutoksen jälkeen rikokseen perustuva yksityisoikeudellinen vaatimus voidaan edelleenkin esittää samassa yhteydessä kuin rikoksen johdosta vaaditaan rangaistusta tai menettämisseuraamusta. Mutta jos vaatimusta ajetaan erikseen, on noudatettava riita-asioiden käsittelyjärjestystä. Samanaikaisesti muutettiin leimaverolakia siten, että henkilön ei tarvitse suorittaa leimamaksua ko. asiassa, vaikka vaatimus erotetaan riita-asioista säädettyssä järjestyksessä erikseen käsiteltäväksi. Tämä periaate on yhdenmukainen useiden maiden lainsäädännössä omaksuttujen käsitysten kanssa.

Hyväksyttyjä oikeudenkäymiskaaren muuttamista tarkoittavia säännöksiä on pidettävä kielellisesti ja lakitekniillisesti vanhahtavina. Lisäksi muutosta voidaan arvostella sillä perusteella, että se on toteutettu erillään oikeudenkäymiskaaren kokonaisuudistukseen tähtäävistä suunnitelmista. Muutoksessa ei esim. ole puututtu sellaisiin tärkeisiin uudistuskohteisiin kuin riita-asiaain esivalmistelun järjestämiseen ja ns. virallistiedoksiantomenettelyn toteuttamiseen.

(He 12/71 - Lakivaliokunnan mietintö n:o 20/71)

IV. ULKOASIAINVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 9.3.71 Tanskan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen sekä veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen.

(He 166/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 1/71)

Eduskunta hyväksyi 23.3.71 Espanjan kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen.

(He 167/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 3/71)

Eduskunta hyväksyi 9.3.71 Alankomaiden Kuningaskunnan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen ja siihen liittyvät eräät määräykset.

(He 175/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 2/71)

Eduskunta hyväksyi 30.3.71 Ranskan kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehdyn sopimuksen.

(He 190/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 4/71)

Eduskunta hyväksyi 30.3.71 Israelin kanssa tehdyn tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen ja veron kiertämisen estämiseksi tehtyä sopimusta muuttavan sopimuksen.

(He 191/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 5/71)

Eduskunta hyväksyi 17.4.71 Portugalin kanssa tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi tehdyn sopimuksen.

(He 153/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 6/71)

Eduskunta hyväksyi 29.4.71 ydinaseiden ja muiden joukkotuhoaseiden merenpohjaan tai sen sisustaan asettamisen kieltämiseksi tehdyn sopimuksen.

(He 22/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 8/71)

Eduskunta hyväksyi 7.5.71 Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välillä tehdyn yhteistyösopimuksen muuttamista koskevan sopimuksen.

Sopimuksella sisällytetään yhteistyösopimukseen Pohjoismaiden Neuvostoa koskevat perussäännökset ja koko pohjoismaisen yhteistyön alueella toimivaltaista pohjoismaiden ministerineuvostoa koskevat säännökset.

(He 25/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 9/71)

Eduskunta hyväksyi 14.5.71 Kansainvälisen työkonferenssin 52. istuntokaudeltaan vuonna 1968 hyväksymästä vuokraviljelijöiden, osuuspalkkaisten ja näihin verrattavien maataloustyöntekijäryhmien elin- ja työehtojen parantamista koskevan suosituksen.

Hallituksen esityksen mukaisesti eduskunta päätti, ettei suositus anna eduskunnan taholta aihetta toimenpiteisiin.

(He 182/70 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 10/71)

Eduskunta hyväksyi 28.5.71 hallituksen esityksen laiksi ulkomaanedustuksessa sekä Suomen kansainvälisessä kehitysyhteistyössä palvelevan henkilön terveydenhuollon kustannusten korvaamisesta.

Laki on sairausvakuutuslain täydennykseksi säädetty erityislaki yhtenäisen sairaanhoidon kustannusten korvaamista koskevan järjestelmän luomiseksi. Lailla saatetaan ulkomaanedustuksessa olevat ja kansainvälisessä kehitysyhteistyössä palvelevat samanarvoiseen asemaan muiden kansalaisten kanssa sairausvakuutusturvaan nähden.

(He 34/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 34/71)

Eduskunta hyväksyi 15.10.71 hallituksen esityksen Islannin, Norjan, Ruotsin, Suomen ja Tanskan välisen kulttuuriyhteistyösopimuksen eräiden määräysten hyväksymiseksi.

Keskeinen asema esillä olevassa sopimuksessa on kulttuuriyhteistyön organisatorisen pohjan järjestämisellä. Pohjoismaiden Neuvoston Suomen valtuuskunnan jäsenten vastuu tulee sopimuksen hyväksymisen jälkeen ilmeisesti korostumaan.

(He 79/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 13/71)

Eduskunta hyväksyi 9.11.71 hallituksen esityksen taloudellisen, teknisen ja teollisen yhteistyön kehittämistä Suomen Tasavallan ja Sosialististen Neuvostotasavaltain Liiton välillä tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi.

Sopimusta voidaan luonnehtia kehysopimukseksi, joka muodostaa kokonaispuitteet aikaisempien sopimusten nojalla ja tapahtuvalle yhteistyölle sekä toisaalta luo pohjan tämän yhteistyön kehittämiseksi ja monipuolistamiselle myös vastaisuudessa. Sopimuksessa pyritään yhteistyön tavoitteiden yleisluonteiseen määrittelyyn luettelemalla pääryhmänä aloja, joilla tähänastisen kokemuksen perusteella voidaan kummankin maan taholla katsoa olevan kiinnostusta yhteistyön kehittämiseen ja syventämiseen. Uutena kohteena mainitaan erikseen lisäksi yhteistyö ympäristönsuojelun alalla.

Sopimuksessa korostetaan pysyvän suomalais-neuvostoliittolaisen hallitusten välisen taloudellisen yhteistyökomission keskeistä asemaa yhteistyössä. Sanotun yhteistyökomission eräänä tärkeimpänä tehtävänä tulee olemaan käsiteltävänä olevan sopimuksen toteuttamiseen tähtäävien suuntaviivojen ja lähitavoitteiden luominen.

(He 85/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 15/71)

Eduskunta hyväksyi 12.11.71 hallituksen esityksen Suomen, Norjan ja Ruotsin välisen pohjoiskalotin ammattikurssikeskusta koskevan sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Syyskuun 23 päivänä 1971 allekirjoitetulla sopimuksella perustettavaksi päätetyn pohjoiskalotin ammattikurssikeskuksen tarkoituksena on antaa ammattikoulutusta lähinnä pohjoiskalotin työttömälle väestölle. Lähtökohtana järjestelylle on ollut se, että laajennettua ammattikurssikoulutusta on pidetty ajankohtaisena koko pohjoiskalotille käynnissä olevan rakennemuutoksen johdosta.

Kysymyksessä olevalla ammattikurssikeskuksella on kurssihallitus jossa kukin kolme maata ovat edustettuina.

Sopimukseen sisältyvän arvion mukaan kurssitoiminnan toteuttamisesta aiheutuvat kustannukset nousisivat Suomen osalta enintään 750 000 markkaan vuodessa.

(He 144/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 16/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen Sosialististen Neuvostotasavaltojen Liiton kanssa tullikysymyksistä tehdyn sopimuksen muutosten hyväksymisestä.

Neuvostoliittolaista alkuperää olevat tuotteet saavat Suomessa periaatteessa samanlaisen tullikohtelun kuin Euroopan vapaakauppaliiton EFTAN jäsenvaltioista peräisin olevat tuotteet. Eräät maatalous- ja kalatuotteet ovat muodostaneet poikkeuksen tämän yhdenmukaisen tullikohtelun säännöstä. Sopimuksen muutoksella nämä erot poistetaan.

(He 93/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 17/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen Pohjois-Atlantin jäävartion taloudellisesta tuesta tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Sopimuksen tarkoituksena on saada turvatuksi toiminta, jolla huolehditaan jäävartiopalveluksesta Pohjois-Atlantilta ja jäätilan-teen tutkimisesta ja tarkkailusta sekä näiden perusteella saatujen tietojen levittämisestä. Sanotun toiminnan ylläpitämiseksi sopimuksen sopimuspuolet suorittavat avustusta sopimuksessa erikseen määrättyjen perusteiden mukaisesti.

(He 95/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 21/71)

Eduskunta hyväksyi 10.12.71 hallituksen esityksen Suomen ja Ruotsin välisen rajajokisopimuksen ja sen liitteiden sekä Suomen ja Ruotsin kesken 17.2.1949 uitosta Tornion ja Muonion rajajoissa tehtyyn sopimukseen tehdyn lisäsopimuksen ja sen liitteiden eräiden määräysten hyväksymisen.

Rajajokisopimus on laadittu vesioikeuden kaikki eri alat käsittävän yhteisen rajavesistön sopimuksen muotoon. Poikkeuksena on kuitenkin puutavaran uitto, jota koskevat määräykset on jätetty pois itse rajajokisopimuksesta.

Yleisistä periaatteista sopimuksessa lausutaan, että siinä tarkoitettuja vesialueita on käytettävä siten, että kumpikin maa saa käyttää hyväkseen rajaveistöistä saatavaa hyötyä ja että rajaseudun etuja parhaiten edistetään.

Sopimuksen soveltamista varten on olemassa valtioiden yhteisesti asettama pysyvä komissio suomalais-ruotsalainen rajajokikomissio.

(He 195/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 22/71)

Eduskunta hyväksyi 10.12.71 hallituksen esityksen kansainvälisen atomienergiajärjestön kanssa tehdyn valvontasopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä.

Maaliskuun 5 päivänä 1970 kansainvälisesti voimaantulleeseen ydinsulkusopimuksen valvontatehtävä on uskottu kansainväliselle atomienergiajärjestölle. Suomi on 11.6.71 ensimmäisenä valtiona maailmassa allekirjoittanut järjestön kanssa ydinsulkusopimukseen perustuvan valvontaa koskevan sopimuksen.

Valvontasopimuksessa edellytetään, että Suomessa on kansallinen valvontajärjestelmä, jolla valvotaan kaikkea Suomessa olevaa valvontasopimuksen mukaan valvonnan alaista ydinmateriaalia.

(He 196/71 - Ulkoasiainvaliokunnan mietintö n:o 23/71)

V. SOSIAALIVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 9.3.71 hallituksen esitykset laeiksi valtion eläkelain, valtion perhe-eläkelain ja eräiden muiden eläkelakien muuttamisesta sekä laiksi ennakotiedosta, oikaisuvaatimuksesta ja muutoksenhausta eräissä eläkeasioissa.

Lakien mukaan muutoksenhakumenettelyä muutettiin siten, että valtiokonttorin käsittelemissä eläkeasioissa otetaan käytäntöön oikaisuvaatimusmenettely, jolla pyritään yksinkertaistamaan muutoksenhakua eläkeasioissa ja samalla vähentämään eläkeasioiden lukumäärää korkeimmassa hallinto-oikeudessa. Oikaisuvaatimusmenettely tulee helpottamaan ja nopeuttamaan eläkeasioiden muutoksenhakua myös eläkkeensaajien kannalta.

(He 179/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 2/71)

Eduskunta hyväksyi 30.3.71 hallituksen esitykset laeiksi rintamasotilaseläkkeestä ja kansaneläkkeeseen suoritettavasta tukilisästä ja asumistuesta annetun lain muuttamisesta.

Lakien mukaan rintamasotilaalle, joka on täyttänyt 55 vuotta, voidaan maksaa rintamasotilaseläkettä. Rintamasotilaseläke on tarveharkintainen, joka riippuu rintamasotilaan taloudellisesta tilasta.

Sosialidemokraattien toimesta kytkettiin rintamasotilaseläkelakiin kansaneläkkeen tukilisälaki ja asumistukilainsäädäntö, koska tämän jälkeen myös vähävaraisemmilla palkkatyöntekijöillä on mahdollisuus saada lain suomaa etuisuuksia.

Laki tuli voimaan 1 päivänä syyskuuta 1971.

(He 186/70 ja 11/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 3/71)

Eduskunta hyväksyi 5.6.71 hallituksen esitykset laeiksi kansaneläkelain, lyhytaikaisissa työsuhteissa olevien työntekijäin eläkelain, työntekijäin eläkelain, maatalousyrittäjien eläkelain, yrittäjien eläkelain ja sairausvakuutuslain sekä eräiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta.

Lakien mukaan, jotka liittyvät etujärjestöjen sopimuksessa eräistä vuotta 1971 ja osaa vuodesta 1972 koskevaan työsopimusratkaisuun liittyvistä sosiaalisista järjestelyistä, ovat huomattavimmat muutokset seuraavat:

- Työeläkelakien alaisuuteen tulemisen edellytyksenä ollut neljän kuukauden määräaika lyhennettiin yhteen kuukauteen, 18 vuoden alaikäraja poistettiin työsuhteessa olevilta, lasta huoltavan työeläkkeeseen lisättiin lapsikorotus, sekä 60 vuotta täyttäneille pitkäaikaisesti työttömille myönnettiin erityinen työttömyyseläke. Työttömyyseläke koskee myös kansaneläkejärjestelmää.

- Säädettiin järjestely, jonka mukaan sairausvakuutuksessa työkykyiseksi todettua henkilöä pidetään työkykyisenä myös työttömyyskorvausta ja työttömyysavustusta haettaessa ("väliinputoajat").

Lait tulivat voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1971.

(He 60/70 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 4/71)

Eduskunta hyväksyi 5.6.71 hallituksen esityksen laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta.

Lain mukaan maksetaan nyt kertakaikkista korvausta sellaisissakin tapauksissa, joissa saman tapaturman johdosta maksetaan korvausta myös liikennevakuutuslain nojalla. Kertakaikkisen korvauksen määrä korotettiin 12 000 markasta 15 000 markkaan ja jos tapaturman seurauksena on ollut kuolema, omaisille kertakaikkista korvausta korotettiin 6 000 markasta 10 000 markkaan.

Lainmuutos perustui myös etujärjestöjen väliseen sopimukseen työehtosopimusratkaisun yhteydessä.

Laki tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1971.

(He 61/71-Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 5/71)

Eduskunta hyväksyi 5.6.71 hallituksen esityksen laiksi valtakunnallisista työttömyyskassoista annetun lain muuttamisesta.

Lain mukaan siirryttiin työttömyysvakuutusjärjestelmässä yhteen viiden päivän karenssiaikaan vuodessa. Päiväavustusta suoritetaan uuden lain mukaan vain viideltä päivältä viikossa ja enintään 3/4 päiväpalkasta, ei kuitenkaan enempää kuin 30 markkaa päivältä sille, jolla on yksi tai useampia omaisia ja enintään 23 markkaa päivältä muulle kassan jäsenelle.

Laki tuli voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1971.

(He 62/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 6/71)

Eduskunta hyväksyi 5.6.71 hallituksen esityksen laiksi maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Lain mukaan maatalousyrittäjälle, joka 65 vuoden iän jälkeisenäkin aikana jatkaa yritystään, maksetaan eläkelain mukainen täysi eläke. Aikaisemmin eläkettä maksettiin vain puolet.

Samassa yhteydessä korotettiin myös viljelijän työtulon määräämisperusteita sekä lievennettiin työtulojen jyrkkää porrastusta.

(He 78/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 7/71)

Eduskunta hyväksyi 5.10.71 hallituksen esityksen invalidihuoltolain muuttamisesta.

Lainmuutoksen tarkoituksena on ensinnäkin sisällyttää invalidihuoltolakiin sopeutumisvalmennus, työhönvalmennus ja elinkeinoneuvonta asiaa tutkineen kuntoutuskomitean ehdottamassa muodossa.

Sopeutumisvalmennus tarkoittaa toimenpiteitä, jotka auttavat invalidin tottumista vammaan tai sairauden aiheuttamaan tilaan. Työhönvalmennus taas tarkoittaa työpaikalla, erityisessä laitoksessa, kurssilla ja yksityistapauksissa myös invalidin kotona annettavaa harjoitusta, joka on omiaan edistämään invalidin pääsyä työhön. Elinkeinoneuvonnalla ymmärretään invalidin työllistämistä itsenäiseksi ammatinharjoittajiksi erilaisiin palvelu-, alihankinta- ja pienteollisuusammatteihin.

Sos.-dem. ryhmän ehdotuksesta hyväksyttiin lain perusteluihin lausuma, jossa hallituksen edellytetään invalidihuoltolain kokonaisuudistuksen yhteydessä selvityttävän, millä tavoin ja missä määrin voidaan taloudellisesti tukea vaikeasti liikuntavammaisia moottoriajoneuvon käyttökustannusten alentamiseksi.

(He 75/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 8/71)

Eduskunta hyväksyi 12.10.71 hallituksen esityksen laiksi eräistä poikkeuksista valtakunnallisista työttömyyskassoista ja työttömyyskorvauksesta annettuihin lakeihin.

Lain mukaan saadaan päiväavustusta suorittaa 150 työttömyyspäivän lisäksi enintään 50 työttömyyspäivältä ja työttömyyskorvausta 120 päivän lisäksi enintään 50 päivältä.

Laki on voimassa vuoden 1971 loppuun saakka.

(He 103/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 9/71)

Eduskunta hyväksyi 9.11.71 hallituksen esityksen laiksi valtion eläkelain sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta.

Hyväksytyllä lailla tehdään muutokset valtion eläkelakiin ja siihen perustuvaan lainsäädäntöön, joiden toteuttamista on edellytetty valtion virka- ja työehtosopimuksia tehtäessä.

Valtion eläkelain muutoksista ovat tärkeimmät lain alaisuuteen kuulumisen edellytyksenä olevan palvelussuhteessa oloa koskevan 4 kuukauden määräajan lyhentäminen yhdeksi kuukaudeksi, lain soveltamisen edellytyksenä olevan 18 vuoden ikärajan poistaminen, lasta huoltavan henkilön valtion eläkelain ns. peruseläketurvan mukaisiin eläkkeisiin tuleva lapsikorotus sekä työttömyyseläkkeen myöntäminen 60 vuotta täyttäneelle pitkäaikaisesti työttöminä olleille henkilöille.

Lapsikorotus myönnetään valtion eläkelain peruseläketurvan mukaisiin eläkkeisiin, mutta ei sen sijaan korkeampiin lisäeläketurvan mukaisiin eläkkeisiin. Lapsikorotukset tehdään eläkkeensaajan eläkkeeseen lisättävänä prosenttikorotuksena, kuten työntekijäin eläkelaissakin.

(He 91/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 11/71)

Eduskunta hyväksyi 16.11.71 hallituksen esityksen laiksi kansaneläkelain 30 §:n muuttamisesta.

Kansaneläkelain 30 §:n 2 momentin mukaan vuosituloksi ei lueta kansaneläkkeen tukiosaa määrättäessä huoltoapulain mukaan annettua huoltoapua, elatusta tai avustusta. Nyt hyväksytty lainmuutos merkitsee sitä, että myös työnantajan vapaaehtoisesti maksama elatus, esim. silloin, kun työntekijä ei ole ollut palveluksessa huoltoapulaissa edellytettyä 20 vuotta, luettaisiin etuoikeutetuksi tuloksi. Etuoikeutetuksi tuloksi katsottava elatus ei saisi kuitenkaan ylittää kansaneläkelain 27 §:n 3 momentissa tarkoitettua rajatulon määrää.

(He 131/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 12/71)

Eduskunta hyväksyi 23.11.71 hallituksen esityksen talonmiesten työaikalain 19 §:n muuttamisesta.

Muutos merkitsee sitä, että myös valtion viranomaisen taikka kunnallisen sopimusvaltuuskunnan tai sen antamaan valtuutukseen perustuen kunnan tai kuntainliiton ja asianomaisen yhdistyksen välillä tehdystä työehto- ja virkaehtosopimuksessa on oikeus sopia työaikalaista poikkeavasti. Vastaava sopimusoikeus on jo aiemmin ollut voimassa työaikalaissa.

He 136/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 15/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen laiksi yrittäjien eläkelain sekä maatalousyrittäjien eläkelain muuttamisesta.

Muutosten jälkeen yrittäjien eläkelain mukaiset eläkevakuutusmaksut alentuvat niiden yrittäjien osalta, joiden lain mukaan vahvistettu työtulo jää alle 8 000 markan vuodessa. Alennuksen määrän osalta noudatetaan sitä periaatetta, että yrittäjät tulevat saamaan vastaavan helpotuksen eläkevakuutusmaksuun kuin maatalousyrittäjätkin. Maatalousyrittäjien eläkelakia muutetaan siten, että perheen-

jäsenten vakuutusmaksu määräytyy samalla tavoin kuin yrittäjien eläkelakien mukaan, mikä merkitsee sitä, että myös maatalousyrittäjien perheenjäsenet pääsevät maksualennusten piiriin.

Muutokset merkitsevät osiltaan yrittäjien eläkelain ja maatalousyrittäjien eläkelain eroavuuksien pienentymistä.

(He 140/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 14/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen työllisyyslaiksi.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että työllisyyslainsäädännössämme työvoimapolitiikkaa ei ole riittävässä määrin nähty muun yhteiskuntapolitiikan osana. Uuden työllisyyslain säätämisellä pyritään luomaan edellytyksiä sille, että työvoimapolitiikassa voitaisiin nykyistä paremmin ottaa huomioon yhteydet muuhun yhteiskuntapolitiikkaan.

Lain sisältämät muutokset koskevat yksityisen henkilön työllisyysturvan parantamista, julkisen sektorin, valtion, kuntien ja kuntainliittojen töiden suorittamista sekä työvoimahallinnon kenttäorganisation osittaista uudistamista.

Johdantolukuun on sisällytetty yleinen säännös, jonka mukaan valtion, kuntien ja kuntainliittojen on huolehdittava siitä, että niiden rahoittamat investoinnit voidaan ajoittaa suhdannevaihteluista tasoittavasti. Viime vuosien kokemukset osoittavat, etteivät valtio, kunnat ja kuntainliitot ole riittävässä laajuudessa varautuneet investointiluontoisten töiden lisäämiseen taantumakauden aikana. Samoin voidaan todeta, että suhdannevaihteluista aiheutuvat työllisyysongelmat ovat maassamme olleet vaikeammin hoidettavissa kuin kausivaihteluista aiheutuvat. Uuden lain mukaan on valtion, kuntien ja kuntainliittojen huolehdittava siitä, että niiden työt ajoitetaan työllisyydessä myös vuoden aikana ilmeneviä vaihteluista tasoittavasti. Julkisten töiden ajoittamista talvikauteen voidaan pitää työvoimapolitiikasta perusteltuna, koska talvityötömyys on maassamme edelleen varsin laajamittaisena toistuva ilmiä.

Yksityisen henkilön osalta on todettava, että lain mukaan on henkilölle, jolle työnvälitys ei ole voinut järjestää työtä tai koulutusmahdollisuutta, pyrittävä järjestämään työtä valtion toimesta tai sen kunnan toimesta, missä hänellä on varsinainen asunto

ja koti. Edellytyksenä on, että henkilö on työkykyinen ja työhaluinen. Vanhassa työllisyyslaissa säädetty 17 vuoden ikäraja on alennettu 16 vuoteen.

Yksityisen henkilön osalta tullaan lain voimaantultua työttömyyden aiheuttamaa taloudellista hätää lievittämään ratkaisevasti. Ammattikoulutusmahdollisuuksien järjestämiseen on lain mukaan kiinnitettävä työttömyyttä torjuttaessa entistä enemmän huomiota. Mikäli henkilö näistä toimenpiteistä huolimatta jää työtä vaille on todettava, että uuden lain mukaan hänelle voidaan maksaa työttömyyskorvausta aina siihen saakka, kunnes hänet voidaan sijoittaa työhön tai koulutukseen tai kunnes hän siirtyy eläkkeelle. Erittäin myönteisenä uudistuksena on todettava, että myös työttömille vähävaraisille henkisen työn tekijöille voidaan uudistetun lain mukaan maksaa työttömyyskorvausta. Myös vajaakuntoisten erikoisasemaan on laissa kiinnitetty erityistä huomiota.

Kuntien töiden järjestämisen kannalta on todettava, että kunnat ovat joutuneet varsin erilaiseen asemaan riippuen kuntien taloudellisista mahdollisuuksista. järjestää työtä, kuntien sijaintialueesta ja työttömyyden määrästä.

Uudessa laissa on luovuttu kunnille määrättävästä kuntakohtaisesta työhönsijoitusvelvollisuudesta. Kuntien töitä ei myöskään tarvitse eritellä sen mukaan, voidaanko työssä oleva työntekijä laskea kunnan osuuteen vai ei. Edellä mainitut perustelut julkisten töiden supistamisesta kesäkaudella huomioonottaen on lakiin otettu pelkistetty säännös siitä, että kunnan työmäärärahoilla palkattujen työntekijäin kokonaismäärä ei kesäkaudella saa keskimäärin ylittää vastaavaa työntekijäin keskimäärää edellisellä talvikaudella.

Jos kunta ylittää kesäaikana laissa säädetyn velvollisuuden voidaan katsoa, että valtion on tällöin lisättävä toimenpiteitään työttömyyden estämiseksi tai työllisyyden ylläpitämiseksi. Tämän johdosta on laissa säännös siitä, että kunnan on suoritettava valtiolle korvaus jokaiselta työpäivältä, jonka kunnan työntekijäin määrä on kesä kautena suurempi kuin talvikautena.

Laissa jätetään näin ollen kunnille oikeus määrätä vapaasti työntekijämääränsä, mutta edellytetään, että se ei kesällä ole suurempi kuin talvella. Pyrkimyksenä on työvoiman mahdollisimman tasainen käyttö ja siten pitkät ja pysyvät työsuhteet.

Laki sisältää myös työvoimahallinnon paikallistasolla eräitä merkittäviä muutoksia. Ensinnäkin työvoimatoimikuntaorganisaation nykyisessä muodossa lakkaa. Paikallistasolla muodostetaan nykyisistä työnvälitystoimistoista eriasteisia monipalvelupisteitä, joista asiakkaat voivat saada mahdollisimman laajaa palvelua. Työnvälityspalvelu hoitaa työhön osoituksen niin hyvin yksityisen kuin julkisenkin sektorin, valtion ja kuntien töihin, sekä tarjoaa ammattikoulutusmahdollisuuksia.

Työttömyyskorvausten myöntämisestä päättää työvoimatoimiston yhteydessä toimiva uudelleen perustettava työvoimatoimikunta. Tähän kuuluu puheenjohtajan lisäksi alueen koosta ja sen elinkeinorakenteesta riippuen 4 tai 6 muuta jäsentä. Puheenjohtajana toimii työvoimatoimiston esimies. Muut jäsenet, joista puolet edustaa työnantajia ja puolet työntekijöitä, nimitetään kahdeksi kalenterivuodeksi kerrallaan paikallisten edustavimpien työmarkkinajärjestöjen esityksestä.

Uusi työllisyyslaki on siirtymävaiheen varalle rakennettu laki. Se vapauttaa kunnat pakkotyöllistämistä ja edellyttää, että normaalein työnvälityksen menetelmin ja koulutusta tehostamalla voidaan työttömät sijoittaa avoinna oleviin työpaikkoihin. Työttömäksi jääneen toimeentulo pyritään turvaamaan valtion avustuksilla niin kauan kun hän on työttömänä. Uuden lain vaikutukset alkavat näkyä jo meneillä olevan talven kausityöttömyyttä torjuttaessa.

(He 94/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 18/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen eräiden liikennevahingon korvausten sitomisesta palkkatasoon.

Hyväksytyn lain mukaan myös henkilövahingon johdosta suoritettavat jatkuvat korvaukset sidotaan palkkatason nousuun työntekijän eläkelain mukaisen palkkaindeksi järjestelmän avulla. Tämä merkitsee käytännössä sitä, että korvaukset nykyistä paremmin ja säännöllisemmin tulevat seuraamaan yleisen palkkatason nousua.

(He 141/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 17/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen laiksi tapaturmavakuutuslain muuttamisesta, eräiden tapaturmakorvausten sitomisesta palkkatasoon ja tapaturmavakuutuslaissa säädettyjen markkamäärien korottamisesta annetun lain kumoamisesta.

Hyväksytyn lain mukaan tapaturmakorvausten kuten elinkoron ja huoltoeläkkeen kohdalla siirrytään työntekijäin eläkelain mukaiseen palkkaindeksijärjestelmään. Samalla eräät tapaturmavakuutuslaissa säädettyt kiinteät korvausten määriä koskevat markkamäärät sidotaan palkkaindeksiin.

Lain hyväksyminen selventää nykyistä tapaturmakorvausten tarkistusmenettelyä ja samalla tapaturmakorvausten määrät tulevat nykyistä paremmin sidotuksi palkkatason kehitykseen.

(He 139/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö N:o 16/71)

Eduskunta hyväksyi 3.12.71 hallituksen esityksen lapsiperheiden asumistuesta annetun lain muuttamisesta. Muutos merkitsee sitä, että myös yksilapsisilla perheillä on mahdollisuus saada lapsiperheiden asumistukea. Samalla laista poistetaan säännös, jonka mukaan asumistuki voidaan evätä, jos perhe jatkuvasti saa pääasiallisen toimeentulonsa huoltoavusta.

Yksilapsisten perheiden jääminen lapsiperheiden asumistuen ulkopuolelle on ollut kysymyksessä olevan lain pahimpia puutteita. Erityisen tärkeää asumistuki on niille yksilapsisille perheille, joilla on vain yksi huoltaja. Myös muut lakiin sisältyvät muutokset merkitsevät parannuksia lapsiperheiden asumistuesta annetun lain yksityiskohtiin.

Sosialidemokraattien vaatimuksesta hyväksyttiin lain perusteluihin lausuma, jossa hallituksen edellytetään ryhtyvän valmistelemaan lapsiperheiden asumistukijärjestelmän kokonaisuudistusta siten, että perheen koosta ja asunnon omistussuhteista riippumatta kaikki tuen tarpeessa olevat voivat päästä asumistuen piiriin.

(He 160/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 19/71)

Eduskunta hyväksyi 3.12.71 hallituksen esityksen eläkesäätiölain muuttamisesta.

Lakia muutetaan siten, että eläkesäätiön hallituksessa tulee olla vähintään 5 jäsentä, ja että säätiön toimintapiiriin kuuluvat työntekijät joko suoraan tai välillisesti saavat valita hallitukseen ainakin 2 jäsentä ja näille henkilökohtaiset varamiehet. Lakia muutetaan myös siten, että hallituksen jäsenellä voisi olla useampikin kuin yksi henkilökohtainen varamies.

(He 132/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 20/71)

Eduskunta hyväksyi 7.12.71 hallituksen esityksen laiksi elatusavun ennakosta annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Muutoksella korotetaan elatusavun ennakon määrä 50 markasta 60 markkaan.

Hallituksen esityksen käsittelyn yhteydessä kävi selvästi ilmi, että elatusavun ennakosta annettu laki on maassamme periaatteiltaan vanhentunut. Tämä koskee paitsi elatusavun ennakon suuruuden määräytymistä myös ennakoon oikeutettujen piiriä ja ennakoiden takaisinperintää. Sosiaalivaliokunnan käsityksen mukaan olisi tämän vuoksi ryhdyttävä valmistelemaan ko. lain kokonaisuudistusta.

(He 142/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 23/71)

Eduskunta hyväksyi 21.12.71 hallituksen esityksen laiksi erityislapsilisälain 7 §:n muuttamisesta.

Erityislapsilisien markkamäärät ovat lain voimaantulosta vuodesta 1961 lukien jääneet jälkeen elinkustannusten noususta. Tämän vuoksi niiden korottaminen oli tarpeellista.

Lain muutoksella nykyisiä erityislapsilisälain määriä korotetaan noin 20 %:lla. Lisäksi erityislapsilisät sidotaan 1.1.72 lukien elinkustannusindeksiin siten, että elinkustannusten nousua tai laskettua 5 %:lla erityislapsilisiä tarkistetaan seuraavan kalenterivuoden alusta lukien nousua tai laskua vastaavasti.

(He 177/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 22/71)

Eduskunta hyväksyi 21.12.71 kansanedustajien Eskmanin ja Ilaskiven aloitteiden pohjalta lain sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Hallitus peruutti 16.11.71 lokakuussa antamansa esityksen laiksi sairausvakuutuslain muuttamisesta. Tämä johtui siitä, että eduskunta hylkäsi hallituksen esityksen sairausvakuutusmaksun korottamisesta, jonka hallitus oli asettanut alimman sairauspäivärahan korottamisen ehdoksi.

Nyt hyväksytyjen aloitteiden mukaan sairausvakuutuspäiväraha nousee 7,50 markasta 10 markkaan, mikäli vakuutetulla ei ole ollut asetuksella säädettävänä kalenterivuotena työtuloa tai sen määrä ei ole noussut 6 700 markkaan.

Sairausvakuutuksen vähimmäispäivärahan nostamista voidaan pitää täysin välttämättömänä ottaen huomioon esim. sen, että sairaus

edelleen on yleisin huoltoavun tarpeen aiheuttaja. Vuonna 1970 suoritettujen sairaalamaksujen korotusten jälkeen, ei sairausvakuutuksen alin päiväraha riitä sairaalamaksujen suorittamiseen halvimmissakaan hoitomaksuluokissa.

Eduskunta hyväksyi 7.1.72 hallituksen esityksen sairausvakuutuslain muuttamisesta.

Lainmuutoksen jälkeen sairausvakuutuksen varoja käytetään kansanterveystyön rahoittamiseen siten, että kunnalle suoritetaan sairausvakuutuksen varoista korvaus terveyskeskuksessa annetuista sairaanhoitopalveluksista. Samalla sairausvakuutuksen korvausjärjestelmä yksinkertaistetaan niin, että vakuutetun ei tarvitse hakea terveyskeskuksen palvelusten osalta, vaan korvauksen hakee kunta.

Kunta ei ole oikeutettu saamaan korvausta toimenpiteistä, joiden järjestäminen merkitsisi kunnalle kansanterveyslaissa ja sen nojalla vahvistetussa suunnitelmassa asetettujen vähimmäisvelvollisuuksien ylittämistä. Kunnalle tulevaan korvauksen määrään ei myöskään vaikuta, jos kunta perii potilaalta pienempiä maksuja kuin mitä annettavassa asetuksessa määrätään. Lisäksi suoritetaan kunnalle hampaisiin kohdistuneiden toimenpiteiden osalta korvausta terveyskeskuksessa 17 vuotta täyttäneelle henkilölle suoritetusta tutkimuksesta ja annetusta hoidosta aiheutuneista kustannuksista.

(He 99/71 - Sosiaalivaliokunnan mietintö n:o 25/71)

VI. KULKULAITOSVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 25.5.71 kansanedustaja Reino Breillinin (sos.dem.) aloitteen perusteella seuraavan toivomuksen:

"että hallitus kiirehtisi Salon kaupungin ohitustien rakentamiseen liittyvää selvitystyötä niin, että ohitustien rakentamiseen voitaisiin ryhtyä."

(Ta 1791/71 - Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 50/71)

Eduskunta hyväksyi 17.9.71 hallituksen esityksen laiksi toimenpiteistä lentoliikenteen turvaamiseksi eräissä tapauksissa.

Hyväksytyn lain mukaan voidaan lentoasemalla suorittaa turvaamistoimenpiteitä lentoliikennettä vaarantavien rikollisten tekojen estämiseksi, jotka kohdistuvat mm. ilma-aluksiin tai niiden miehistöön, matkatavaraan tai rahtiin taikka lentotoimintaan yleensä.

Turvaamistoimenpiteen suorittamisesta yksittäistapauksissa päättää asianomaisen lentoaseman päällikkö. Asetuksella voidaan säätää, että tulliviranomaisia ja myös muita valtion palveluksessa olevia henkilöitä voidaan käyttää suorittamaan näitä tehtäviä.

(He 157/71 - Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 49/71)

Eduskunta hyväksyi 3.12.71 hallituksen esityksen laiksi autorekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta.

Lain muutoksella perustetaan valtakunnallinen ajokorttirekisteri, johon talletetaan poliisilta ja tuomioistuimilta saatavat tiedot ajokorteista, ajokortin saamisen esteistä sekä ajokortin haltijoiden tekemistä liikenne rikoksista. Tällä pyritään siihen, että viranomaiset voisivat mahdollisimman tehokkaasti valvoa, ettei kuljettajaksi sopimattomilla henkilöillä ole ajokorttia.

Ajokorttirekisterin pitäminen annetaan autorekisterikeskuksen tehtäväksi.

Ajokorttirekisteriin sisältämään aineistoon sovelletaan yleisten asiakirjain julkisuudesta annettua lakia, jolla suojataan yksilön loukkaamattomuudelle haitallisten tietojen julkittulemista.

(He 158/71 - Kulkulaitosvaliokunnan mietintö n:o 72/71)

Eduskunta hyväksyi 21.12.71 hallituksen esityksen laiksi ilmailuhallinnosta.

Hyväksytyllä lailla perustetaan uusi keskusvirasto ilmailuhallitus liikenneministeriön alaisuuteen. Sille keskitetään kaikki ilmailuun liittyvät ilmailuosaston ja tie- ja vesirakennuslaitoksen hoitamat tehtävät.

Hallituksen esityksen perusteluissa todetaan, että hallinnon keskittämisellä voidaan paremmin turvata siviili-ilmailun voimakas kasvu.

Kulkulaitosvaliokunta suhtautui hallituksen esitykseen varsin kriittisesti. Se mm. kaipasi selvitystä mahdollisuuksista poistaa suunnittelutyön puutteellisuudesta aiheutuvat epäkohdat nykyisen organisation puitteissa tapahtuvien sisäisten järjestelyin ja valtion eri virastojen keskinäistä yhteistoimintaa kehittävin toimenpitein.

(He 157/71 - Kulkulaitosvaliokunnan mietintö 73/71)

VII. PUOLUSTUSASIAINVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 4.5.71 hallituksen esityksen laiksi asevelvollisuuslain muuttamisesta.

Lain mukaan tehtiin mahdolliseksi, että kutsuntaviranomaisilla, kutsuntalautakunnalla ja sotilaspiirin päälliköllä on mahdollisuus jo kutsunnassa tai sittemmin jälkitarkastustilaisuudessa vapauttaa asevelvollinen palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana, kun asianomaisen ruumiillisen kehityksen tai terveydellisten seikkojen perusteella on ilmeistä, että asevelvollinen ei tulisi saavuttamaan vakinaisessa palveluksessa vaadittavaa palveluskelpoisuutta viimeistään sinä vuonna kun hän täyttää 25 vuotta. Edelleen lakia muutettiin siten, että asevelvollisella on mahdollisuus saada lykkäystä vakinaisen palveluksen suorittamisesta, kun lykkäys ammatin valmistautumisen, opintojen harjoittamisen taloudellisten olojen järjestämisen taikka niihin verrattavan muun erityisen henkilökohtaisen syyn vuoksi on katsottava hänelle erittäin tarpeelliseksi. Lykkäystä voitaisiin myöntää kerralla enintään 3 vuodeksi, ei kuitenkaan pitemmälle kuin sen vuoden loppuun kun asevelvollinen täyttää 28 vuotta. Samoin myönnettäisiin lykkäystä kansanedustajana olevalle asevelvolliselle. Täten hänellä olisi mahdollisuus saada lykkäystä vakinaisen palveluksen suorittamisesta edustajatoimen vuoksi enintään kahden edustajakauden ajaksi.

Muutetun lain mukaan asevelvollisia voidaan käyttää myös puolustuslaitoksen ulkopuolella tapahtuviin maanpuolustusta tai sotilaallista koulutusta edistäviin tehtäviin samoin kuin annettaessa muun muassa poliisi-, rajavartio- tai merenkulkuviranomaisille virka-apua suurissa öljyvahinko- ja onnettomuustapauksissa, ihmishenkien pelastamista koskevissa etsintä- ja pelastustoiminnassa taikka paloviranomaisille suurpalojen torjunnassa.

(He 198/70 - Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 2/71)

Eduskunta hyväksyi 10.12.71 hallituksen esityksen laiksi eräiden vakinaisesta palveluksesta kieltäytyvien asevelvollisten rangaistamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi laeiksi.

Erillislain säätäminen johtui siitä, että viime aikoina eräät sellaiset asevelvolliset, joita ei ole tekemästään ilmoituksesta huolimatta määrätty aseettomaan palvelukseen tai siviilipalvelukseen, ovat jääneet vakinaiseen palvelukseen saapumatta sekä joukko-osastoihin poliisin toimesta tuotuna kieltäytyneet kaikesta palveluksesta puolustuslaitoksessa. Kun he vapausrangaistuksensa suoritettuaan ovat palanneet joukko-osastoonsa jatkamaan asevelvollisuutensa suorittamista, he edelleenkin ovat kieltäytyneet heille asevelvollisena kuuluvien velvollisuuksien täyttämisestä. Tämän johdosta heidät on voitu toistuvasti tuomita rangaistuksiin sotatuomioistuimissa. Nyt hyväksytty laki estää sotaväen rikoslain rangaistustoimenpiteiden ketjuuntumisen myös tällaisten henkilöiden osalta.

Samassa yhteydessä muutettiin aseettomasta palveluksesta ja siviilipalveluksesta annettua lakia niin, että tutkijalautakunnan päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla oikeusministeriöön.

Lisäksi asevelvollisuuslain 27 §:ään lisättiin uusi 4 momentti, jonka mukaan 30-vuotta täyttänyt henkilö on rangaistuslaitoksesta vapaaksi tai ehdonalaiseen vapauteen päästettynä vapautettava enemmästä palveluksesta vakinaisessa väessä rauhan aikana.

Sos.-dem. ryhmän ehdotuksesta eduskunta hyväksyi lain perusteluihin lausuman, jonka mukaan hallituksen edellytetään kiireellisesti selvittävän mahdollisuuksia, jotta uskonnollisiin vähemmistöryhmiin kuuluvat ns. totaalkieltäytyjät voitaisiin vapauttaa rangaistusseuraamuksista.

(He 81/71 - Puolustusasiainvaliokunnan mietintö n:o 12/71)

VIII. MAA- JA METSÄTALOUSVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 12.3.71 hallituksen esityksen laiksi maankäyttölain muuttamisesta.

Lain mukaan täsmennettiin asuntoviljelystilan omistajalle myönnettävien lainojen saantiedellytyksiä, yhdenmukaistettiin valtion

toimesta muodostettavan viljelystilan ja valtion lainoituksen turvin hankitun tilan enimmäiskokoa ja vastaavasti myyntihinnan ja lainan korkoa keskevat säännökset. Koron suuruudeksi lainoille määrättiin viisi prosenttia, kuitenkin siten, että lisäalueen koron määrä on kolme prosenttia, milloin lisäaluetta annetaan tilaan, joka on maankäyttölaissa tarkoitettua viljelystilaa pienempi.

(He 126/70 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 1/71)

Eduskunta hyväksyi 20.4.71 hallituksen esityksen laiksi yhteismetsäosuusien lunastamisesta ja laiksi yhteismetsälain muuttamisesta.

Lain mukaan on yhteismetsän osakaskunnalla oikeus käyvästä hinnasta lunastaa sellainen yhteismetsäosuus, joka ei kuulu pääasiallisesti maatilatalouden tai metsätalouden harjoittamiseen käytettävään tilaan tai tilaan, joka yksin tai yhdessä muiden samaan taloudelliseen kokonaisuuteen kuuluvien tilojen kanssa käsittää maatiloja enintään kaksi hehtaaria.

(He 143/70 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö N:o 8/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen laiksi kotimaisen sokerituotannon turvaamisesta.

Vuonna 1967 hyväksytyllä sokerilailla rajoitettiin sokerijuurikkaan tuotantoa ja sokerituotannon turvaamiseen tarvittava valtion varojen määrä rajoitettiin aikaisempaa alemmalle tasolle. Hallitus esitti lakia jatkettavaksi vähäisillä muutoksilla.

Valiokuntavaiheessa hallituksen esitys kuitenkin muuttui. Sokerijuurikkaan perushintaan ja tehtaiden tuotantopalkkioon esitetty korotus nousi 0,4 pennistä 0,5 penniin kiloa kohti. Samoin valiokunta korotti kokonaissadon ylärajan hallituksen esittämästä 375 milj.kilosta 390 milj.kiloon.

Sos.-dem. ryhmän taholta vastustettiin voimakkaasti muutosten tekemistä hallituksen esitykseen.

Hyväksyessään lain eduskunta edellytti hallituksen ryhtyvän kiireellisesti toimenpiteisiin uuden lainsäädännön aikaansaamiseksi kotimaisen sokerituotannon turvaamisesta. Tämän vuoksi laki on voimassa ainoastaan vuoden 1971 loppuun saakka.

(He 129/71 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 32/71)

Eduskunta hyväksyi 26.10.71 hallituksen esityksen laiksi tilan yhteisomistajien osallistumisesta metsänparannushankkeeseen.

Hyväksytyn lain mukaan on niillä yhteisomistajilla yhteisesti, jotka omistavat tilasta vähintään puolet ja joihin kuuluvat tilaa hoitavat yhteisomistajat, oikeus koko tilan osalta ryhtyä metsänparannuslainsäädännön mukaiseen hankkeeseen. Tällöin tila on panttina lainan tai ennakkorahoituksena myönnetyn luoton takaisin maksamisesta niin kuin metsänparannuslaissa on säädetty.

(He 58/71 - Maa- ja metsätalousvaliokunnan mietintö n:o 29/71)

Eduskunta hyväksyi 21.12.71 lakialoitteiden pohjalta toivomuksen, jossa hallituksen edellytetään kiireellisesti antavan eduskunnalle esityksen laiksi yhteisöjen maanhankinnan rajoittamisesta sekä selvityttävän, onko tarpeen rajoittaa muidenkin kuin yhteisöjen maanhankintaa ja ryhtyvän sellaisiin toimenpiteisiin, joihin saatu selvitys antaa aihetta.

IX. SIVISTYSVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 9.3.71 hallituksen esityksen laiksi peruskoulun luokanopettajien valmistuksesta.

Lain mukaan peruskoulun luokanopettajia valmistetaan Jyväskylän yliopistossa, Oulun yliopistossa, Joensuun Korkeakoulussa, väliaikaisissa opettajakorkeakouluissa ja ylioppilastutkintoon pohjautuvissa kansakoulunopettajaseminaareissa. Lain säätäminen merkitsee välivaihetta opettajakoulutuksen uudelleenjärjestelyssä. Myöhemmin tullaan antamaan hallituksen esitys opettajakoulutuslaiksi, jonka pohjalta opettajakoulutuksen kokonaisvaltainen uudelleenjärjestely on mahdollista suorittaa.

(He 1/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 1/71)

Eduskunta hyväksyi 11.5.71 hallituksen esityksen laiksi kansakoululain muuttamisesta.

Lain mukaan viisipäiväistä kouluviikkoa ryhdytään soveltamaan eräin poikkeuksin lukuvuoden 1971-72 alusta lukien ympärivuotisena. Kansakoulujen vuotuisten työpäivien määrä alennettiin lailla 200:sta 190:een ja oppilaiden koulutyö aloitetaan 23 päivänä elokuuta ja päätetään 31 päivänä toukokuuta.

(He 29/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö N:o 6/71)

Eduskunta hyväksyi 20.4.71 kansanedustaja Aune Salaman (sos. dem.) lakialoitteen perusteella seuraavan toivomuksen:

"että hallitus, antaessaan eduskunnalle peruskoulua koskevia esityksiä, ottaisi tarkoituksenmukaisessa laajuudessa huomioon peruskouluun siirtymisen ja opettajien työllisyyden asettamat vaatimukset opettajien eläkeikää mahdollisuuksien mukaan joko pysyvästi tai määräajaksi alentamalla.

(La 230/70 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 3/71)

Eduskunta hyväksyi 26.10.71 hallituksen esityksen laiksi oppikoulun kouluneuvostosta.

Hyväksytyn lain tarkoituksena on valtion oppikoulujen ja valtion apua nauttivien yksityisoppikoulujen hallintojärjestelmän uudistaminen, että koulun sisäistä työskentelyä koskevaa päätöksentekovaltaa siirretään kouluyhteisössä työskentelevien valitsevalle hallintoelimelle kouluneuvostolle. Neuvoston päätehtävänä on luoda mahdollisuuksia jatkuvalle demokraattiselle suunnittelutyölle ja päätöksenteolle opiskelun kaikilla tasoilla.

Kouluneuvostolle kuuluu myös hallinnollisia sekä kouluyhteistyöhön, oppilaan oikeusturvaan ja oppilashuoltoon liittyviä tehtäviä.

Kouluneuvostossa on riippuen koulun oppilasmäärästä 6-10 jäsentä. Jäsenistä puolet on opettajia ja puolet oppilaita.

Kouluneuvoston vaalissa on vaalioikeutettu koulun jokainen opettaja ja jokainen vakinainen oppilas keskikouluasteen alimman luokan oppilasta lukuunottamatta.

Kouluneuvoston jäsenen vaalissa on vaalikelpoinen koulun jokainen opettaja sekä jokainen vakinainen oppilas, joka kouluneuvoston toimikauden alkaessa on täyttänyt 15 vuotta.

Porvareiden taholta pidettiin tärkeänä, että myös oppilaiden vanhemmat saisivat edustuksen kouluneuvostossa. Eduskunta katsoi kuitenkin, että vanhempien vaikutusmahdollisuudet ovat parhaiten turvattavissa vanhempainneuvoston ja kouluneuvoston yhteiskokouksilla.

(He 23/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 9/71)

Eduskunta hyväksyi 12.11.71 hallituksen esityksen opettajan-koulutuslaiksi.

Lain nojalla keskitetään opettajain koulutus eräitä koulutus-tehtäviä lukuunottamatta kuuteen suomenkieliseen ja yhteen ruotsin-kieliseen opettajankoulutusyksikköön. Suomenkieliset koulutusyksi-köt tulevat alustavien suunnitelmien mukaan sijaitsemaan Helsingis-sä, Joensuussa, Jyväskylässä, Oulussa, Tampereella ja Turussa sekä ruotsinkielinen koulutusyksikkö Vaasassa.

Opettajankoulutuksen uudistamisen kautta pyritään sellaiseen koulutusjärjestelmään, jossa peruskoulutus antaa suhteellisen laa-jan muodollisen kelpoisuuden ja jossa peruskoulutusta voidaan jatko-koulutuksen avulla luontevasti täydentää.

(He 24/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 10/71)

Eduskunta hyväksyi 16.11.71 hallituksen esityksen laiksi kuuro-jen ja sokeiden ammattikouluista.

Hyväksytyn lain mukaan kuulovammaisten ja näkövammaisten amat-tikoulutusta varten on ammattikasvatushallituksen johdon ja val-vonnan alaisia valtion ammattikouluja.

Opetusoppikirjat, majoitus oppilaskodissa, ateriat, terveyden-huolto sekä henkilökohtaiset työvarusteet ovat koulujen oppilaille maksuttomat.

(He 57/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 11/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen valtion ammattikoulukodin lakkauttamisesta.

Erityisen huolenpidon tarpeessa olevan nuoren koulutus siirre-tään valtion ammattikoulukodista tapahtuvaksi valtion keskusammatti-koulussa. Täällä varataan vuosittain tarpeellinen määrä oppilas-paikkoja ja myönnetään näille vähintään samat taloudelliset etui-suudet kuin nykyisin on valtion ammattikoulukodin oppilailla.

(He 56/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 13/71)

Eduskunta hyväksyi 3.12.71 hallituksen esityksen opintotukea koskevan lainsäädännön uudistamisesta.

Opintotukijärjestelmän kehittämisessä on kysymys koulutuskus-lamusten entistä suuremman osuuden siirtämisestä koulutettavilta

itseltään ja heidän vanhemmiltaan yhteiskunnalle.

Hyväksytyn lain keskeisenä tarkoituksena on saattaa välitöntä opintotukea koskeva toiminta pääosiltaan yhtenäisen lainsäädännön ja organisation piiriin. Lainsäädännön yhtenäistämisen lisäksi pyritään luomaan perusta opintoavustusten eli opintorahojen asteittaiselle lisäämiselle.

(He 121/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 16/71)

Eduskunta hyväksyi 3.12.71 hallituksen esityksen laiksi ammatillisista pätevyystutkinnoista.

Lain mukaan pätevyystutkintojen toimeenpano ja valvonta keskitetään ammattikasvatushallitukselle.

Pätevyystutkintoon osallistumisesta ei peritä mitään korvausta.

(He 126/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 17/71)

Eduskunta hyväksyi 10.12.71 hallituksen esityksen laiksi kuntien nuorisolautakunnista ja kuntien nuorisotyöhön annettavasta valtionavusta.

Hyväksytyn lain mukaan jokaiseen kuntaan on asetettava nuorisolautakunta. Pienet kunnat lääninhallitus voisi kuitenkin erityisistä syistä vapauttaa sanotusta velvollisuudesta.

Kuntien nuorisolautakuntien toimintaan annettavaa valtionavustusta varten otetaan valtion tulo- ja menoarvioon vuosittain määräraha. Valtionavustus tullaan myöntämään kuntien taloudellisen kantokyvyn huomioonottaen.

(He 47/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 18/71)

Eduskunta hyväksyi 10.12.71 hallituksen esityksen laiksi museovirastosta.

Hyväksytyn lain mukaan museoteknilliset lähinnä näyttelleanpanoa ja restaurointia koskevat asiat keskitetään yhden osaston hoitoon.

Aluehallintoon liittyvät tehtävät tulevat kuulumaan yleisen osaston museoasiaintoimistolle.

(He 127/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 19/71)

Eduskunta hyväksyi 10.12.71 hallituksen esityksen laiksi koulujärjestelmän perusteista annetun lain muuttamisesta.

Hyväksytyssä laissa määritetään ne lisämenot, joiden katsotaan johtuvan nimenomaan peruskoulun järjestämisestä.

Laissa on pyritty välttämään eri kantokykyluokissa olevien kuntien avustussuhteiden oleellista muuttumista. Koska asuntola-, kyyditys- ja majoitustoiminnasta johtuva rasitus vaihtelee kunnittain huomattavasti, on valtionapu tältä osin pyritty pysyttämään korkeana. Samoin on valtionapupalkkauksiin pyritty pitämään korkeana alemmissa kantokykyluokissa.

(He 153/71 - Sivistysvaliokunnan mietintö n:o 20/71)

Eduskunta hyväksyi 21.12.71 hallituksen esitykset ns. peruskoululaeiksi.

Hyväksytyjen lakien tarkoituksena on järjestää yksityiskohtaisilla säännöksillä peruskoulun viranhaltijain palkkaus ja eläketurva. Aluksi peruskoulun virkoihin kuuluvat oikeudet ja velvollisuudet järjestetään lainsäädäntöteitse. Tämän jälkeen peruskoulun viranhaltijain palvelussuhteen ehdoista siltä osin kuin kunnallinen virkaehtosopimuslaki sen sallii voidaan sopia virkaehtosopimuksilla.

Lait sisältävät säännöksiä mm. valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunnan aseman järjestämisestä. Valtion lakkautetun oppikoulun henkilökunta voidaan ottaa kunnan kouluksi muuttuvan entisen koulunsa palvelukseen ennen muita hakijoita. Tämä edellyttää hakemukseen perustuvan virantäyttömenettelyn korvaamista menettelyllä, jolla virkamies siirretään koulun virkaan tai toimeen sitä haettavaksi julistamatta.

Yksityisoppikoulun palveluksessa oleva henkilö, joka siirretään tai sijoitetaan kunnan koululaitokseen kuuluvan lukion palvelukseen, säilyttää eläke- ja perhe-eläketurvansa entisellään. Sama koskee myös peruskoulun palvelukseen siirrettyä yksityisoppikoulun opettajaa.

Hyväksytyn lain mukaan 58 vuotta täyttäneellä opettajalla on oikeus siirtyä eläkkeelle siinä yhteydessä, kun hänen koulunsa sijaintikunta perustaa kunnan koululaitoksen. Menettelyä voidaan perustella ennenmuuta sillä, että eläkeiässä ja lähellä sitä oleville opettajille saattaa usein olla vaikeata mukautua uusiin työoloihin ja omaksua uusia menettelytapoja.

Sos.-dem. ryhmän ehdotuksesta hyväksyttiin lain perusteluihin lausuma, jossa eduskunta edellyttää hallituksen huolehtivan siitä, että kunnan siirtyessä peruskoulujärjestelmään kansakoululaitoksen pätevien päätoimisten tuntiopettajien siirtämisessä peruskoulun palvelukseen noudatetaan samaa menettelyä kuin lakkautetun valtion oppikoulun pätevistä päätoimisesta tuntiopettajasta on voimassa.

(He 202-209/71 - Sivistysvaliokunnan mietinnöt n:t 22-29/71)

X. LAKI- JA TALOUSVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 14.5.71 hallituksen esityksen laiksi irtolaislain muuttamisesta sekä eräksi siihen liittyviksi aleiksi.

Sosialidemokraattien tekemän rinnakkaisaloitteen (ed. Esko Niskanen ym.) mukaisesti muutettiin hallituksen esitystä erityisesti pakkotyöseuraamuksen osalta sekä lyhennettiin tarpeettoman pitkien vapaudenriistojen enimmäisaikoja ja uudistettiin laitoksen kurinpitoa ja laitokseen palauttamista koskevia säännöksiä.

(He 11/70 - Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 6/71)

Eduskunta hyväksyi 20.4.71 hallituksen esityksen metsätyslain 69 §:n muuttamisesta.

Hallitus esitti, että lainkohtaa muutettaisiin lopettamalla suden ja ahman tappamisesta maksettava tapporaha poronhoitoalueella ja maan itärajaan rajoittuvissa kunnissa.

Eduskunta muutti kuitenkin lain sisältöä säätämällä tapporahaa edelleen maksettavaksi poronhoitoalueen itärajan rajoittuvissa kunnissa viidensadan markan suuruisena suden ja ahman tappamisesta.

(He 193/70 - Laki- ja talousvaliokunnan mietintö N:o 5/71)

Eduskunta hyväksyi 1.6.71 hallituksen esityksen laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin purkamisesta, mutta äänesti lain lepäämään seuraaville vaalien jälkeisille valtiopäiville.

Hallituksen esityksen tarkoituksena oli Valmet Oy:n telakkatoiminnan siirtäminen Helsingin Katajanokalta Vuosaaren itärannalla oleville alueille ja telakkatoiminnan laajentaminen. Esteenä oli

kuitenkin vesialueilla oleva kalastuslain mukainen rauhoituspiiri, joka olisi ollut lailla purettava.

Lain jäädessä lepäämään telakkatoiminnan siirtäminen ja laajentaminen siirtyivät tulevaisuuteen.

(He 20/71- Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 7/71)

Eduskunta hyväksyi 16.11.71 hallituksen esityksen laiksi sähkölaitoksista annetun lain muuttamisesta.

Muutoksen jälkeen sähkölaitoksella tarkoitetaan tässä laissa sähkövirran kehittämisen-, siirto- ja kulutuslaitoksia sekä näihin laitoksiin osana kuuluvia tai liitettäväksi tarkoitettuja kuin myös muita sähkölaitteita ja sähkökäyttöisiä laitteita, josta voi aiheutua vaaraa tai häiriötä.

Samassa yhteydessä lakiin lisättiin säännös, jonka mukaan kauppa- ja teollisuusministeriö voi määrätä tässä laissa tarkoitettuja laitteita ennen niiden täällä tapahtuvaa kaupaksipitämistä, toiselle luovuttamista ja käyttöönottoa tarkastettavaksi ja hyväksyttäväksi.

(He 59/71 - Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 11/71)

Eduskunta hyväksyi 16.11.71 hallituksen esityksen laiksi Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin osittaisesta purkamisesta.

Eduskunta oli jo aikaisemmin viime kevätistuntokaudella hyväksynyt Helsingin kaupungin Vuosaaren kylässä olevan rauhoituspiirin purkamista tarkoittaneen hallituksen esityksen. Kun valtiopäiväjärjestyksen 67 §:ssä määrättyllä tavalla käsiteltävän lakiesityksen kiireelliseksi julistamista vastusti tuolloin määrävähemmistö, lakiesitys siirtyi seuraavissa vaaleissa valittavan eduskunnan lopullisesti ratkaistavaksi. Kun telakkahankkeen toteuttamiseen tarvitaan vain noin 30,8 hehtaarin laajuinen rahoituspiirin pohjoinen osa, hallitus antoi asiasta uuden lakiesityksen. Eduskunta hyväksyi tämän esityksen 16.11.71.

Telakan siirtämistä Vuosaareen voidaan perustella ensinnäkin sillä, että Valmet Oy:n Helsingin kaupungin Katjanokan alueelle keskitetty telakkatoiminta on tilanpuutteen takia vaikeutunut. Samoin voidaan todeta, että Helsingin sataman lähellä Vuosaaren itärannalla sijaitseva alue, jolle voidaan helposti saada 9 metrin

syvyysvaatimukset täyttävä väylä, on tarkoitukseen sopivin ja taloudellisisimmin rakennettava. Siirtoa puoltaa vielä sekin näkökohta, että Helsingin telakan ammattihenkilökunta, jonka määrä on yli 1 300 henkeä, ei ole siirrettävissä toiselle asuinpaikkakunnalle.

(He 111/71 - Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 10/71)

Eduskunta hyväksyi 23.11.71 hallituksen esityksen kuntien kantokykyluokituksesta annetun lain muuttamisesta.

Lain muutoksella jatketaan vielä yhdellä vuodella nykyisin voimassa olevan kantokykyluokituslain soveltamista. Voimassaoloajan pidentäminen johtuu siitä, että kantokykyluokituksessa havaittujen epäkohtien korjaamista tutkiva komitea ei ole vielä onnistunut luomaan kaikkia osapuolia tyydyttävää järjestelmää.

(He 71/71 - Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 12/71)

Eduskunta hyväksyi 10.12.71 hallituksen esityksen laiksi maanmittaushallinnosta.

Hallituksen esitys oli alunperin laajempi sisältäen mm. ehdotukset laiksi maanmittausmaksusta sekä laiksi jakolain muuttamisesta. Valiokunta katsoi kuitenkin, ettei enää, kun laajoja uudistuksia sisältävä esitys annettiin eduskunnalle varsin myöhäisessä vaiheessa, ollut mahdollisuuksia käsitellä kaikkia po. hallituksen esitykseen sisältyviä lakiehdotuksia. Sen vuoksi tässä yhteydessä toteutettiin vain maanmittaushallinnon uudistus.

Lain mukaan maanmittaushallinnon tehtävänä on hoitaa maanmittaustoimintaa, pitää maarekisteriä sekä siihen liittyviä kiinteistöluetteloita, huolehtia yleisistä kartastotöistä, harjoittaa karttojen ja muiden toimialansa julkaisujen painatustoimintaa sekä pitää huolta alansa kehittämisestä.

Maanmittaustoimitusten suorittamista varten maa jaetaan maa- ja metsätalousministeriön määräämiin maanmittauspiireihin, joissa jokaisessa on ministeriön määräämällä paikkakunnalla maanmittaustoimisto.

Tarkemmat säännökset maanmittaushallinnon viranomaisista ja niiden toiminnasta annetaan myöhemmin asetuksella. Huomattavin tehtävien siirto maanmittaushallituksesta maanmittauskonttoreihin tapahtuu kartastotöissä, jotka tähän saakka on hoidettu keskiteysti maanmittaushallituksessa.

(He 174/71 - Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 14/71)

Eduskunta hyväksyi 21.12.71 hallituksen esityksen laiksi kunnille asuntoalueiden hankkimiseksi myönnettävästä korkotuesta.

Hyväksytyn lain mukaan asuntohallitus voi hyväksyä kokonaan tai osittain rahoitettavaksi asuntoaluehankinnan korkotukiluotolla. Korkotukea voidaan myöntää paitsi maanostoon myös muiden maansaan-tojen, kuten esim. vaihdon, pakkolunastuksen ja mahdollisesti sää-dettävän etuosto-oikeuden rahoittamiseen.

Korkotukea myöntämällä pyritään parantamaan kuntien mahdolli-suuksia hankkia asuntorakennustoimintaan soveliaita alueita. Tä-ten pyritään edistämään jatkuvaa alueiden saantia erilaiseen asun-totuotantoon.

Vasemmiston toimesta muutettiin hallituksen esitystä siten, että valtion myöntämää korkotukea voidaan ohjata todella niihin asuntotaajamiin, joissa asuntojen tarve on suurin. Samalla tehtiin mahdolliseksi korkotuen myöntäminen kaikille kunnille saman suurui-sena riippumatta kuntien kantokykyluokasta.

(He 146/71 - Laki- ja talousvaliokunnan mietintö n:o 13/71)

XI. TALOUSVALIOKUNTA

Eduskunta hyväksyi 2.3.71 hallituksen esityksen radiovastuu-laiksi ja laiksi oikeudenkäymiskaaren 17 luvun muuttamisesta.

Lain mukaan yleisradiotoiminnan harjoittaja on velvollinen määräämään jokaista lähetettävää ohjelmaa varten vastaavan ohjel-matoimittajan, jonka tehtävänä on valvoa ohjelmaa ja estää sisäl-löltään rikollisen ohjelman lähettäminen. Mitään ohjelmaa ei saa lähettää vastoin vastaavan ohjelmatoimittajan tahtoa.

Jotta olisi mahdollista saada selville, kuka kussakin tapauk-sessa toimii vastaavana ohjelmatoimittajana, laissa on määräys, että päätös vastaavasta ohjelmatoimittajasta on merkittävä yleisön nähtävissä pidettävään luetteloon.

Oikeudenkäymiskaaren 17 lukuun lisättiin uusi säännös, jonka mukaan painokirjoituksen julkaisija, päätoimittaja tai kirjanpai-naja saa kieltäytyä vastaamasta kysymykseen, kuka on kirjoituksen tai tiedonannon laatija.

(He n:o 100/70 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 16/70)

Eduskunta hyväksyi 9.3.71 hallituksen esityksen lihentarkastuslain muuttamisesta.

Lain mukaan lihentarkastuspakko on voimassa koko valtakunnan alueella. Milloin kuitenkin tarkastetun ja hyväksytyn lihan saanti kuntaan tuottaa erityisiä vaikeuksia, voi maa- ja metsätalousministeriö kunnan esityksestä kuitenkin määrätä, että lihentarkastuspakko ei ole kunnassa voimassa.

(He 25/70 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 1/71)

Eduskunta hyväksyi 5.6.71 hallituksen esityksen kasvatusneuvolalaksi.

Lain mukaan kunnilla on oikeus saada valtionapua kasvatusneuvoloiden kustannuksiin. Lain säätämisen seurauksena arvioidaan olevan ehkä 100 kasvatusneuvolan verkoston syntyminen.

(He 163/70 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 5/71)

Eduskunta hyväksyi 5.6.71 hallituksen esityksen kunnallisesta kodinhoitoavusta annetun lain 15 §:n muuttamisesta.

Lain mukaan kunnalle voidaan myöntää valtionapua myös kustannuksiin, jotka ovat aiheutuneet yksityisen järjestön kunnan alueella suorittaman kotiavustajatoiminnan tukemisesta.

(He 76/70 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 6/71)

Eduskunta hyväksyi 17.9.71 hallituksen esityksen tuberkuloosilain muuttamisesta.

Lainmuutoksella saatetaan tuberkuloosilain säännökset perustamis- ja toimintasuunnitelman laatimista koskevalta osalta yhdenmukaisiksi kunnallisista yleissairaaloista annetun lain sekä mielisairaslain säännösten kanssa.

(He 87/71 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 9/71)

Eduskunta hyväksyi 8.10.71 hallituksen esityksen laiksi kunnallisista yleissairaaloista annetun lain, yliopistollisista keskussairaaloista annetun lain, mielisairaslain, tuberkuloosilain ja terveydenhoitolain muuttamisesta.

Muutosten tarkoituksena on täsmentää kuntakohtaisesti annettavan valtionavun myöntämisperusteita.

(He 17/71 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 7/71)

Eduskunta hyväksyi 30.11.71 hallituksen esityksen vähittäiskaupan liikeajasta annetun lain muuttamisesta.

Lainmuutoksella saatetaan parturi- ja kampaamoalan liikkeet samojen aukioloaikojen piiriin kuin mitä vähittäiskaupasta on jo aiemmin säädetty.

(He 189/71 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 10/71)

Eduskunta hyväksyi 7.1.72 hallituksen esityksen kansanterveystyöstä ja sen voimaannpanosta annettaviksi laeiksi.

Lain perustavoite on terveystaloudellamme painopisteen siirtäminen sairaalalaitoksen kehittämistä sellaisten hoitopalvelusten lisäämiseen, jotka palvelevat kansalaisia lähellä asuinpaikkaa ja säännöllisesti. Näihin perushoitopalveluksiin kuuluvat terveystarkastukset ja terveystarkastus, sairaankuljetus, hammassairauksien hoito sekä kouluterveydenhoito. Painopisteen muutos toteutetaan lisäämällä valtion tukea kansanterveystyöhön, ohjaamalla sairausvakuutuksen varoja kunnallisten terveyskeskusten käyttöön ja tekemällä kansanterveyspalvelukset asteittain maksuttomiksi kansalaisille.

Samalla kansanterveystyön hallinto kunnissa yhtenäistetään ja kunnallisen kansanterveystyön toimintayksiköksi perustetaan erityinen terveyskeskus. Kaikki terveystyöntekijät kuuluvat terveyskeskuksen henkilökuntaan, jonka toiminnasta säädetään erillisillä ohjesäännöillä.

Sairausvakuutuslakia muuttamalla pyritään ohjaamaan sairausvakuutuksen varoja kunnallisten terveyskeskusten kehittämiseen. Maksamalla korvaus suoraan terveyskeskuksille on mahdollista tehostaa palvelusten tarjontaa ja tasoittaa alueellisia epätasaisuuksia. Kunnille maksettava valtionapu porrastetaan kuntien taloudellisen kantokyvyn mukaan. Tällä tavoin laki pyrkii kohentamaan erityisesti köyhimpien kuntien asemaa.

Sos.-dem. ryhmän ehdotuksesta hyväksyttiin lain perusteluihin lausuma, jossa edellytetään hallituksen pyrkivän toteuttamaan maksuttoman avosairaanhoidon jo vuoden 1976 loppuun mennessä.

(He 98/71 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 11/71)

Eduskunta hyväksyi 7.1.72 hallituksen esityksen huumausainelaiksi.

Lain tarkoituksena on kriminaalipoliittisin keinoin pyrkiä estämään huumausaineiden maahantuonti, valmistus ja levittäminen ja siten vähentämään huumausaineiden väärinkäyttöä. Päämääränä on ankaramman rangaistusuhan säätäminen törkeämmille huumausainerikoksille sekä rangaistusuhan tarkoituksenmukainen porrastaminen rikosten törkeyden mukaan.

Eniten keskustelua aiheutti suhtautuminen huumausaineiden käytön rankaisemiseen. Hallituksen esityksessä oli omaksuttu se kanta, ettei huumausaineiden käyttö enää olisi rangaistava teko. Äänestyksen jälkeen eduskunta kuitenkin päätyi käytön rangaistavuuden kannalle.

Sos.-dem. ryhmän ehdotuksesta hyväksyttiin lain perusteluihin lausuma, jossa hallituksen edellytetään kiireellisesti asettavan toimikunnan päihdeaineiden väärinkäyttäjien hoidon ja jälkihuollon alaan kuuluvien tehtävien hoitamista varten.

(He 128/71 - Talousvaliokunnan mietintö n:o 12/71)

XII. PANKKIVALIOKUNTA

Käsitellessään Suomen Pankin tilaa ja hallintoa vuonna 1970 koskevan tarkastuksen johdosta 4.6.1971 eduskunta yhtyi pankkivaliokunnan mietintöön.

Mietinnössä mainitaan mm. seuraavaa:

"Taloudellinen toiminta jatkui maassamme kertomusvuonna vilkkaana varsinkin yksityisten investointien osalta. Kokonaistuotannon kasvu oli kuitenkin hitaampaa kuin edellisenä vuonna. Kasvun hidastumiseen johtivat ensisijassa kotimaisen teollisuuden kapasiteettivaikkeudet ja kansainvälisen suhdannekehityksen jääminen ennustettua hitaammaksi. Valiokunnan käsityksen mukaan on jatkossa vaurauduttava kansantaloutemme epäsuotuisaan kehitykseen ja pyrittävä myös rahapoliittisin keinoin lieventämään sen haitallisia vaikutuksia.

Valiokunta on kiinnittänyt erityistä huomiota vaihtotaseemme ja varsinkin kauppataaseemme huolestuttavaan kehitykseen kertomusvuonna. Vaikka tavaraviennin arvo kasvoikin merkittävästi, kauppataaseen vajaus muodostui tavarantuonnin ylivoimaisen kasvun vuoksi